

Naisyrittäjyys hyvinvointialalla

Kehittämishankkeen tuloksia ja arviointia

Naisyrittäjyys hyvinvointialalla

Tarja Lipponen • Birgit Mylläri

Naisyrittäjyys hyvinvointialalla

Kehittämishankkeen tuloksia ja arviointia

B. Tutkimusraportit ja kokoomateokset 11/2018

© Lapin ammattikorkeakoulu ja tekijät

ISBN 978-952-316-239-6 (nid.)

ISSN 2489-2629 (painettu)

ISBN 978-952-316-240-2 (pdf)

ISSN 2489-2637 (verkkojulkaisu)

Lapin ammattikorkeakoulun julkaisuja
B. Tutkimusraportit ja kokoomateokset 11/2018

Rahoittajat: Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Euroopan unioni - Euroopan sosiaalirahasto, Lapin ammattikorkeakoulu, Lapin yliopisto

Kirjoittajat: Tarja Lipponen, Birgit Mylläri

Taitto: Lapin AMK, viestintäyksikkö

Lapin ammattikorkeakoulu
Jokiväylä 11 C
96300 Rovaniemi

Puh. 020 798 6000
www.lapinamk.fi/julkaisut

Lapin korkeakoulukonserni

Lapin korkeakoulukonserni LUC on yliopiston ja ammattikorkeakoulun strateginen yhteenliittymä. Konserniin kuuluvat Lapin yliopisto ja Lapin ammattikorkeakoulu.
www.luc.fi

Sisällys

1 JOHDANTO	7
2 ARVIONTISUUNNITELMAA	9
3 NAISET YRITTÄJINÄ	11
4 HANKEKUNTIEN HYINVUONTIALAN NAISYRITTÄJIEN NÄKÖKULMIA JA ARVIOINTIA.	15
5 HANKEKUNTIEN VIRKAMIESTEN NÄKÖKULMIA JA ARVIOINTIA	19
6 HANKKEEN YRITTÄJYYSKOULUTUKSEN ARVIOINTI JA PALAUTTEET	25
7 HANKKEEN OHJAUSRYHMÄN PALAUTTEET JA ARVIOINTI	27
8 HANKEHENKILÖSTÖN YHTEISTYÖ JA TOIMINTA	29
9 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	31
LÄHTEET	35
LIITTEET	37

1 Johdanto

Lapin yliopisto toteutti yhteistyössä Lapin ammattikorkeakoulun kanssa Hyvinvointialan naisyrittäjyyttä Lappiin (1.5.2013 – 31.5.2014) -esiselvityshankkeen. Esiselvityksen perusteella voitiin todeta, että Lapin alueen hyvinvointialan naisyrittäjillä on tarve omaa osaamista ja yritystoimintaa tukevalle koulutukselle. Tämä Hyvinvointialan naisyrittäjyyttä -hanke (1.5.2015-31.5.2018) on jatkohanke tälle esiselvityshankkeelle. Lapin yliopisto on päävastuussa ja osatoteuttajina ovat Lapin Ammattikorkeakoulu ja Pohjoisimman Lapin Leader. Hyvinvointialan naisyrittäjyys -hanke nähtiin tärkeänä jatkona hyvin alkaneelle yhteistyölle, missä jokaisella osatoteuttajalla on oma roolinsa ja toiminta on saumatonta. Jatkohankkeessa on uutena toimijana Pohjoisimman Lapin Leader, joka nähtiin tärkeäksi hankkeen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Yhteishankkeella toteutetaan myös Lapin korkeakoulustrategiaa. Lapin ammattikorkeakoulu ja Lapin yliopisto muodostavat Lapin korkeakoulukonsernin, joka yhdistää kahden korkeakoulun koulutus-, tutkimus-, kulttuuri- sekä muun osaamisen Lappia, Suomea ja globaalia maailmaa palvelevaksi, korkeatasoiseksi ja vaikuttavaksi kokonaisuudeksi. Yhteistyöllä saadaan paras vaikuttavuus alueelle suunnatuista toimenpiteistä. Tähän yhdistettiin lisäksi alueella toimivan Pohjoisimman Lapin Leaderin toiminta ja anti hankkeelle. Hankkeessa ovat olleet mukana Enontekiön, Kemijärven, Muonion, Sodankylän ja Tervolan kunnat. Hankkeen aikana jokaisessa hankkunnassa vierailtiin 2-3 kertaa ja järjestettiin kuntatapahtuma sekä hyvinvointialan naisyrittäjille, että kunnan edustajille. Messutapahtumissa hankkeen toimintaan voivat osallistua kaikki messukävijät. Hankkeessa oli osallistujina kaiken kaikkiaan 212 henkilöä.

Hyvinvointialan naisyrittäjyys -jatkohankkeen tavoitteena oli naisyrittäjyyden vahvistaminen Lapissa. Hankkeessa luotiin naisyrittäjyyttä tukeva alueellinen palvelukokonaisuus, jossa naisyrittäjyyttä tuetaan ja edistetään koulutuksen, ohjauksen ja kehittämistoiminnan kautta. Palvelukokonaisuutta kehitettiin yhteistyössä Lapin korkeakoulukonsernin, Pohjoisimman Lapin Leaderin, hankkeessa mukana olleiden kuntien sekä niissä toimivien hyvinvointialan naisyrittäjien kanssa.

Hankkeen toimenpiteillä pyrittiin lieventämään työ- ja koulutusurien sukupuolenumakaista eriytymistä yritys kentällä ja edistämään naisyrittäjyyttä sekä naisyrittäjien liiketoimintamahdollisuuksien kasvua sekä uusien yritysmuotojen syntymistä ja yri-

tystoiminnan laajentamista. Naisyristysten tuottavuutta edistettiin muun muassa koulutuksen ja erityisesti naisyrittäjille suunnatun ohjauksen kautta. Hankkeen aikana luotiin verkostoja eri naisyrittäjien välille ja kehitettiin yritysten välillä tapahtuvaa mentorointitoimintaa. Verkostoitumisen kautta edistettiin erityisesti työhyvinvointia ja yritystoiminnan kehittämistä. Lisäksi luotiin toimivia yhteyksiä ja verkostoja yrittäjien ja kuntatoimijoiden välille, jolloin saatiin tuettua myös palvelutoiminnan kehittämistä hyvinvointialalla kunnissa. Hankkeessa tuettiin myös hyvinvointialalle yrittäjäksi aikovia naisia yritystoiminnan perustamisessa.

Hankkeessa mukana olleet naisyrittäjät saivat koulutusta ja ohjausta yritystoiminnan kehittämiseen. Hankkeen aikana syntyi yhteistyöverkostoja hyvinvointialan naisyrittäjien välillä. Tämän myötä yhteistyö naisyrittäjien ja kuntien kanssa lisääntyy. Jatkossa yrittäjien on helpompi lähestyä kuntaedustajia sekä toisia yrittäjiä esimerkiksi kilpailutilanteissa. Valmiiden verkostojen kautta yrittäjät voivat vastata yhteistyössä entistä paremmin kuntien palvelutarpeisiin ja palveluiden kilpailuttamiseen. Kunnat saavat tätä kautta kattavaa palvelutarjontaa, yritystoimintaan ja työpaikkoja alueelle.

2 Arviontisuunnitelmaa

Hankkeen tavoitteena on ollut naisyrittäjyyden vahvistaminen Lapissa. Hankkeessa luotiin naisyrittäjyyttä tukeva alueellinen palvelukokonaisuus, jossa naisyrittäjyyttä tuetaan ja edistetään koulutuksen, ohjauksen ja kehittämistoiminnan kautta. Palvelukokonaisuutta kehitettiin yhdessä Lapin korkeakoulukonsernin, Pohjoisimman Lapin Leaderin, hankkeessa mukana olevien kuntien sekä niissä toimivien hyvinvointialan naisyrittäjien kanssa.

Hankkeessa saavutettuja tuloksia voivat hyödyntää varsinaisena kohderyhmänä olleet hyvinvointialan naisyrittäjät ja yrittäjiksi aikovat ja hankkeessa mukana olleet hankekunnat. Kohderyhmä hyvinvointialan naisyrittäjät käsittää yrittäjiä sosiaali- ja terveysalalta aina kauneusalan yrittäjiin. Hankkeen kohderyhmä haluttiin pitää laiveana, koska kunnissa ja kylissä tarvitaan monialaisesti eri alojen yrittäjiä. Hankekunnat voivat hyödyntää tuloksia edistämällä verkostoitumista hyvinvointialan naisyrittäjien ja kuntatoimijoiden välillä ja kehittämään palvelutuotantoa hyvinvointialalla.

Hankkeen välillisenä kohderyhmänä olivat hyvinvointialan palveluita käyttävät kuntalaiset, joiden palvelutarjontaan hankkeella pyrittiin vaikuttamaan. Kuntien elinvoimaisuuden noustessa myös niiden vetovoimaisuus lisääntyy ja sitä kautta saadaan mahdollisesti lisää asukkaita ja työtä myös taajama-alueiden ulkopuolelle. Hankkeen toteutuksessa mukana olleet opiskelijat pääsivät suorittamaan opintojaan ja sitä kautta kehittämään monialaista ammatillista kasvua ja asiantuntijuutta.

Hankkeessa tietoa ja palautetta sekä arviointitietoa kerättiin puhelinhaastatteluihin, sähköpostin kautta sekä Webropol-kyselyinä. Hankkeen kohderyhmän hankekuntien hyvinvointialan naisyrittäjät (n= 27) haastateltiin puhelimitse. Haastattelussa käytetty lomake on liitteenä (Liite1). Hankekuntien sosiaali- ja terveysalan hankeyhdyshenkilöt, jotka osallistuivat hankkeen kuntakäynteihin, haastateltiin puhelimitse ja osa heistä vastasi sähköpostin kautta kysymyksiin (Liite 2). Valmennusohjelman yrittäjäkoulutukseen osallistuneille naisyrittäjille lähetettiin koulutuksen lopuksi Webropol-kysely (Liite 3).

Naisyrittäjille suoritetun haastattelun tuloksena on tehty opinnäytetyö ja kunta-päättäjille suunnatusta kyselystä tehtiin kehittämistehtävä. Nämä ovat tärkeä osa hankkeen arviontietoa. Kerättyä tietoa käytettiin palvelukokonaisuuden kehittämisessä, kuntatapaamisten ja yrittäjäkoulutuksen suunnittelussa sekä toteutuksessa.

Tässä raportissa kuvataan aluksi teoriaa ja ajatuksia teemasta Nainen yrittäjänä ja sen jälkeen kuvataan hankkeen kyselyihin vastanneiden arviointeja, tuloksia ja näkökulmia. Lopuksi käsitellään johtopäätöksiä, jatkokehittämisideoita sekä pohdintaa.

3 Naiset yrittäjinä

Sukupuolten välisellä tasa-arvolla tarkoitetaan naisten ja miesten yhtäläisiä oikeuksia ja mahdollisuuksia yhteiskunnassa ja työelämässä. Sosiaali- ja terveysministeriön tasa-arvo-ohjelman, 2012-2015, toimet painottuivat köyhyyden, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen vähentämiseen, julkisen talouden vakauttamiseen sekä kestäväen talouskasvun, työllisyyden ja kilpailukykyyn vahvistamiseen. Vaikka ohjelma ei suoranaisesti ole keskittynyt naisyrittäjyyden tukemiseen, on siinä kuitenkin huomioitu naisedustajuus pörssiyritysten hallituksissa ja pyritty vahvistamaan naisten määrää kyseisissä toimissa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2012, 11.)

Euroopan tasolla tarkasteltuna väestöstä 52 % on naisia. Itsenäisistä yrittäjistä kuitenkin vain 34,4 % on naisia. Euroopan komissio linjaa, että naisten yrittäjyyspotentiaali on alikäytetty ja naisten osalta talouskasvun ja työpaikkojen olisi edelleen kehitettävä. Tärkeimpinä haasteina naisyrittäjyyden suhteen Euroopan komissiossa nähdään rahoituksen saatavuus, tiedonsaanti ja koulutus, verkostoituminen sekä liike-elämän ja perheen yhteensovittaminen. Euroopan komissio on huomionut naisyrittäjyyden kehittämisen ja tukemisen Entrepreneurship 2020 Action Plan – suunnitelmassa. Komissio on muun muassa perustanut naisyrittäjien lähettiläiden eurooppalaisen verkoston. Näiden tarkoituksena on toimia innoittajina ja esimerkkinä mahdollisille naisyrittäjille. (European commission 2013, 22.)

Naisjohtajien osuus terveys- ja sosiaalipalveluissa vuonna 2010 oli 66 %. Se ilmenee elinkeinoelämän valtuuskunnan (EVA) teettämässä ”Huippua kohti - Näin naiset toimivat yritysten johtoryhmissä” -analyysissä. Tämä oli huomattavasti korkeampi prosenttiosuus kuin yhdelläkään muulla toimialalla. Toiseksi eniten eli 53% naisjohtajia löytyi taiteen, viihteen ja virkistykseen alalta. (Apunen, Haavisto, Kovalainen, Pajari- nen 2013, 13.) Naisyrittäjien määrä kasvoi 2000-luvulla. Tähän oletettavasti oli vaikuttanut kuntien ostopalvelujen lisääntyminen naisvaltaisilla aloilla. Älä säästä - tuoppa verkostoitumaan seminaarissa 4.5.2018 Rovaniemellä Natalia Härkin kertoi, että 30 % yrityksistä on naisten omistamia. Luku on pysynyt samana viimeisen 10 vuoden ajan. Valtaosa naisten yrityksistä toimii kaupanalalla sekä muilla palvelualoilla. (Suomen yrittäjänaiset, 2017) Naisyrittäjyyden tukena toimii Suomen yrittäjänaiset -etujärjestö. Järjestön toiminta-ajatuksena on edistää yrittäjänaisien tasa-arvoista asemaa ja vaikuttaa kannustavaan päätöksentekoon Suomessa ja Euroopan unionissa. Tärkeitä tavoitteita, joihin Suomen naisyrittäjät -järjestö pyrkii vaikuttamaan, olivat muun

muassa vanhemmuuden kulujen tasapuolinen jakautuminen työnantajalle, yrittäjän sosiaaliturvan parantaminen, verotuksen järjeistämisen yrittämistä ja työllistämistä kannustavaksi sekä työllistämisen helpottaminen. Suomessa yrittäjyyskasvatus on lisääntynyt ja yrittäjänaiset haluavat tukea toisiaan ja saada naisyrittäjyys tietoiseksi. Yrittäjällöissa on tärkeä huomioida uudet tulokkaat ja saada heidät mukaan verkostoon. Verkottuminen kannattaa aina. Sen kautta uudet naisyrittäjät saavat tietoa, tukea ja apua omalla yritysopolullaan. Suomen naisyrittäjillä on 66 järjestöä ja noin 6000 jäsentä.

Naisten on vaikeampi lähteä yrittäjiksi. Ikä, siviilisäätö ja lapsiluku voivat ohjata naisen urasuunnittelua. Naisyrittäjyystöryhmä tuo esille naisyrittäjyysnäkökulman, joka korostaa, että naisyrittäjyys eroaa miesten yrittäjyydestä (Felt 2010, 23.) Perheellä on naisille selvästi suurempi vaikutus yrittäjyyteen, kuin miehillä (DeMartimo & Barbato 2002, 818-819). Naisten elämässä yrittäjyys kuuluu aikaan jolloin ei ole pieniä lapsia (Pöllänen 2002, 563). Kuitenkin yllättäen Haapasen & Tervon vuonna 2007 julkaistussa tutkimuksessa nähtiin alle 3-vuotiaiden lasten positiivinen vaikutus naisten yrittäjyyteen. Tutkimuksen mukaan tulos antoi viitteitä naisten pyrkimyksestä yhdistää perhe ja työ. (Haapanen & Tervo 2007, 37.)

Naisia ei ole perinteisesti kasvatettu yrittäjyyteen, eikä heitä ole perheissä suunniteltu liikkeiden ja yritysten perijöiksi, vaan perijät ovat historiassa olleet poikia tai vävyjä. (Vainio-Korhonen 2002, 79.) Tämä voi olla yksi naisyrittäjyyden haasteita tarkastellessa asiaa pidemmällä aikavälillä. Roolimalleilla on miesten yrittäjyyteen merkittävämpi vaikutus, kuin naisten.

Teoksessa Hankalat tyypit työpaikalla Räisänen ja Roth (2012) kuvaavat naisten henkisiä paineita ja riittämättömyyden tunteita psykologien Orbach ja Eichenbaum tutkimuksessaan kuvaaman näkökulman avulla. Heidänkin mukaan tyttöjä ja poikia kasvatetaan eri suuntiin ihmissuhteissa. Tyttöjä kasvatetaan läheisyyteen, kun taas poikia kasvatetaan riippumattomuuteen. Kasvatuksesta kehittyy naisille haasteelliseksi olla läheisyydessä ja läheinen toisen ihmisen kanssa ja olla samanaikaisesti eri mieltä. Liittyneekö tähän myös verkostoitumisen haasteellisuus. Samaa ilmiötä Natalia Härkin (2018) kuvasi puheessaan. Naisyrittäjät ovat toisaalta yksinäisiä ja heidän on vaikea pyytää apua. Verkostojen puute on asia, johon törmää näissä tilanteissa.

Koulutus ja odotukset palkkatuloista ovat myös naisten yrittäjyyteen vaikuttavia tekijöitä. Odotettavissa olevat suuremmat tulot kannustavat miehiä yrittäjyyteen, kun taas naisilla tilanne on päinvastainen: oletettava palkkatulojen heikkeneminen heikentää yrittäjäksi ryhtymisen todennäköisyyttä. Naisilla yrittäjäksi ryhtyminen on selvästi todennäköisintä palvelualankoulutuksen saaneilla. Alueellisia eroja naisten ja miesten yrittäjyydessä on myös. Alueilla, joissa palkkatyön saatavuus on heikko, miehet ryhtyvät herkemmin yrittäjiksi itsensä työllistämistarkoituksessa. Naiset etsivät muita ratkaisuja, kuten muuttavat pois tai jäävät palkkatyön ulkopuolelle. (Haapanen & Tervo 2007, 34-38.)

Louise Kellyn (2014) teoksessa pohditaan naisten motiiveja lähteä yrittäjäksi. Teoksessa esitetään, että naisten motiivit ryhtyä yrittäjäksi ovat useammin yhteisöä autta-

vat ja altruistiset näkökulmat, kuin taloudellinen hyötyminen. Joustavuus ja suurempi autonomia työelämässä ovat myös usein motivoijina ryhtymiselle. Päivi Tyrväisen ”Naisyrittäjyys tahtona, kykynä ja mahdollisuutena” Pro Gradu-tutkielmassa aiheena on myös naisten motivaatiot yrittäjyydessä. Tutkielmassa todetaan, että taloudellisia motiiveja suuremmat ovat psyko-sosiaaliset syyt. Tärkeimmiksi motiiveiksi nousi itsensä toteuttaminen, usko omiin kykyihin, hyvä liikeidea, työnteon vapaus, itsenäisyys ja riippumattomuus. Arvoasema ja valta eivät olleet juurikaan merkityksellisiä seikkoja. (Kelly 2014, 4; Tyrväinen 2000, 69-72.)

Suomessa naisyrittäjyyteen liittyvinä haasteina pidetään rahoituksen saatavuutta. Tämän ajatellaan liittyvän ainakin osittain naisten yritysten toimialoihin. Naisilta saattaa puuttua myös taitoja rahoituksen hakemiseen liittyvissä asioissa. Esimerkiksi tehokas rahoittamiseen liittyvä termien käyttö voi olla puutteellista. Toinen haasteeksi osoittautunut seikka on verkostojen luonti. Naisten verkostoja ovat usein perhe ja ystävät. Yrittäjyydelle edukkaampaa olisi luoda kontakteja liike-elämän verkostoihin. Kolmanneksi haasteeksi on nostettu yrittäjäkoulutuksen puute. Naisyrittäjien koulutus on usein muu kuin liiketoiminnan koulutus. Yrittäjäkursseja järjestettäessä törmätään ongelmaan ajankäytössä. Yrittäjien on vaikeaa järjestää aikaa yrittäjäkursseille osallistumiseen. (Salmela 2004, 19-20.)

Naisyrittäjät ovat henkilöitä, jotka tekevät mitä lupaavat. He menevät työssään suoraan asian ytimeen ja jättävät ”small talkin” vähemmälle. Nainen yrittäjänä jaksaa. Ryhtyessään yrittäjäksi nainen ottaa rohkean askeleen ryhtyessään tekemään työtä, joka on hänelle intohimo. Naisella on sisäinen palo tehdä työtä. Naisyrittäjä on itsensä ylittäjä. Jaksamista tukee se, että saa toteuttaa itseään ja tehdä merkityksellistä työtä. (Härkin 2018.) Tässä hankkeessa on naisyrittäjille mahdollistunut verkostoituminen kuntatapaamisten ja yrittäjäkoulutuksen kautta sekä mm. Rovaniemen yrittäjänaiset ry:n, Suomen yrittäjänaiesten yhdistyksen, Mothers in Business:n, yhteisissä seminaareissa syksyllä 2017 ja keväällä 2018. Hankkeessa toteutettiin myös webbinareja verkottumisen tukemiseksi.

Kuva 1. Anna Perhon esitys Älä sääda- tuuppa verkostoitumaan seminaarissa Rovaniemellä 4.5.18

4 Hankekuntien hyvinvointialan naisyrittäjien näkökulmia ja arviointia

Hankkeessa haastateltiin selvitysraporttia varten puhelimitse 27 hankekuntien hyvinvointialan naisyrittäjää (Eronen & Tomperi-Talus 2017) (Liite1). Haastateltavien yrittäjien päätoimialoina olivat terveystalvelut, sosiaalisen työn palvelut, vanhus- ja vammaispalvelut ja muut palvelut. Haastatteluissa nousi esille yrittäjien kehittämistä vaativiksi alueiksi työhyvinvointi, jaksaminen ja kouluttautuminen. Haasteena oli myös yrityksen jatkuminen eläkkeelle siirtymisen takia. Kuntien kanssa yhteistyötä tekivät useimmiten sosiaalialan yrittäjät. Joukossa oli myös yrittäjiä, jotka eivät tehneet lainkaan yhteistyötä kuntien kanssa.

Oheinen taulukko 1 kuvaa hyvin millaisia kehittämistarpeita ja haasteita hyvinvointialan naisyrittäjillä oli. Oma ja työntekijöiden hyvinvointi, yhteistyö kunnan kanssa, yhteistyö toisten yrittäjien kanssa ja palvelusetelin käyttö olivat tärkeimmät osa-alueet. Yrittäjyyteen saatu tuki ja tietoisuus kunnan tarpeista nousi myös esiin haastatteluissa. Näitä edellä mainittuja asioita on tämän hankkeen kuluessa nostettu esiin mm kuntatapaamisissa ja koulutustilaisuuksissa.

Taulukko 1. Mitä kehittämistarpeita/ haasteita näet yrityksesi toiminnassa ja palveluiden tuottamisessa

Yhteistyö kunnan kanssa	10
Yhteistyö toisten yrittäjien kanssa	9
Oma ja työntekijöiden työhyvinvointi	12
Yrittäjyyteen tuki ja ohjaus	6
Yritystoiminnan käynnistäminen	4
Markkinointi	4
Kirjanpito	1
Teknologian käyttö	4
Tiedottaminen	2
Laatu ja lainsäädäntö	3
Tarjousten tekeminen	3

Palvelusetelin käyttö	10
Osuuskuntatoiminta	2
Tietoisuus kunnan tarpeista	6
Tietoisuus väestön tarpeista	3

Kyselyyn osallistuneista 27 naisyrittäjästä 55 % työskenteli yksin yrityksessä. Yli kymmenen työntekijän yrityksiä oli yksi. Kahden ja kolmen hengen työyksiköjä löytyi yhteensä yhdeksän. Moni yrittäjä koki haasteelliseksi yhteistyön kunnan kanssa, koska on totuttu siihen, että kunnat tuottavat palvelut sosiaali- ja terveysalalla. Useat kunnat käyvät neuvotteluita palveluiden tuottamisesta eli siitä, tuotetaanko ne itse vai ostetaanko palvelut yksityiseltä palvelun tuottajalta. Yrittäjät toivat esille halunsa toimia yhteistyössä kunnan kanssa, mutta heillä ei ollut tietoa kunnan tarpeista. Se nähtiinkin kehittämisen tarpeena. Kunnasta ei ollut vastattu yhteistyöpyyntöihin ja se koettiin ongelmana.

Vastaajat itse kokivat kehittämisen tarpeiksi kouluttautumisen, työntekijöiden koulutuksen ja työn kehittämisen. Haastateltavien mielestä yhteistyötä kuntien kanssa voitaisiin kehittää, mutta he eivät eritelleet erityisiä tapoja, miten se tapahtuisi. Kunnan tarpeet eivät olleet yrittäjillä aina tiedossa. Aloittavan yrityksen kohdalla pidettiin tärkeänä useampia kehittämistarpeita. Yrittäjyyden tukeminen ja ohjaus sekä markkinointi olivat aloittavassa yrityksessä tärkeitä. Lähes kaikki yrittäjät olivat ulkoistaneet kirjanpidon, koska pitivät hyvää kirjanpitoa tärkeänä ja haasteellisena. Vastauksissa nähtiin myös, että olisi hyvä opettaa nuoria, jotta saataisiin yrittäjille jatkajia. Tähän toivottiin yhteistyötä kouluista. Ajateltiin, että kouluista voisi tulla potentiaalisia jatkajia yrityksille.

Yrittäjiltä kysyttiin avoimena kysymyksenä, mitä palveluita he suunnittelivat tuottavansa/toteuttavansa yhdessä toisen yrittäjän kanssa? Enemmistöllä vastaajista oli kiinnostusta yhteistyöhön, ja heillä oli jo yhteistyölle valmiita ideoita. Muutamilla vastaajista oli yhteistyötä toisten yrittäjien kanssa. Yhteistyötä oli jo olemassa mainonnassa, viriketoimintayhteistyössä ja toimimisessa mentorina uudelle yrittäjälle. Yhteisiä tiloja oli myös käytössä. Vain kolme vastaajaa ilmoitti, ettei heillä ole vielä suunnitelmia. Yksikään yrittäjä ei ollut ehdottomasti yhteistyötä vastaan. Yhdellä haastatelluista yhteistyö ei ollut yrityksestä huolimatta onnistunut.

Yhteistyön onnistumisessa nähtiin haasteita. Pienellä paikkakunnalla toimiminen koettiin yhteistyön kannalta huonona asiana. Yrittäjien omien erikoisalojen yhteensovittaminen ja ajanpuute oli myös yhteistyömahdollisuuksia heikentävä tekijä. Yhteistyö nähtiin kuitenkin useammassa vastauksessa mahdollisuutena. Esimerkiksi yhteistyön kautta toivottiin jatkoa omalle, jo hiipuvalla yritykselle. Nuorille, aloitteleville yrittäjille toivottiin yhteistyöstä tukea yrityksen alkuun. Kansainvälistymisen nähtiin myös yhteistyötoiminnan kautta mahdollistuvan paremmin. Yhteistyösuunnitelmissa oli seuraavia ideoita: yrittäjät voisivat järjestää yhteisiä tapahtumia ja tois-

ten palveluita voitaisiin suositella. Oheisessa taulukossa 2 on koottu mahdolliset yhteistyön muodot, joita vastauksissa tuli esiin.

Taulukko 2. Mahdolliset yhteistyön muodot

Omaan ja työntekijöiden hyvinvointiin liittyvät asiat	7
Yrittäjyyteen tuki ja ohjaus	6
Yritystoiminnan käynnistäminen	3
Markkinointi	6
Kirjanpito	2
Etäteknologian käyttö	2
Tiedottaminen	1
Laatu ja lainsäädäntö	2
Tarjosten tekeminen	2
Palvelusetelin käyttö	4
Osuuskuntatoiminta	1
Palveluiden tarvekartoitus	3

Markkinoinnin kehittämistä ei koettu tarpeellisena, eikä sen mainittu olevan erityisen hankalaa. Usean yrittäjän mainitsema ”suusta suuhun” kulkevan viestinnän voitiin katsoa olevan toimiva ja riittävä mainonnan muoto pienillä paikkakunnilla. Siellä väestö tuntee toisensa ja sana hyvästä palvelusta kulkee. Yhteistyö mainonnassa oli huomioitu muutamien yritysten toimesta. Yhteinen mainonta voisi pienentää yrittäjien mainoskuluja ja useamman eri toimialan yhteinen ilmoitus voi luoda ostajalle hyvän mielikuvan toimijoista. Johtopäätöksenä todettakoon, että yrittäjien tietoisuus markkinointikeinoista on hyvä. Yrittäjien tulee kuitenkin antaa markkinoinnille riittävä painoarvo.

5 Hankekuntien virkamiesten näkökulmia ja arviontia

Tärkeä osa Hyvinvointialan naisryttäjäyys -jatkohanketta on ollut yhteistyö kuntatoumijoiden kanssa. Yhteistyön kautta on tavoiteltu sekä kuntien palvelutoiminnan kehittämistä, että ryttäjäien toiminnan laajentamista. Lapin AMK:n tehtävänä oli haastatella hankekuntien virkamiehiä ja naisryttäjiä (Kuoksa 2017). Haastatteluiden avulla kartoitettiin kuntien tarvetta ryttäjäien palveluille sekä kuntien palvelutarjonta-aukkoja. Lapin kunnista hankkeessa olivat mukana Enontekiö, Muonio, Sodankylä, Tervola ja Kemijärvi. Haastattelun pohjana oli liitteessä oleva kyselylomake (Liite 2).

Kuntien tilannetta hyvinvointipalveluiden osalta selvitettiin sote- johdon, elinkeinojohdon ja luottamushenkilöiden kanssa. Haastatteluilla kartoitettiin kuntien näkökulmia ryttäjäien palvelujen tarpeellisuuteen, yritysten vähäiseen määrään sekä kunnan omiin ”palvelutarjonta- aukkoihin”. Haastatteluun vastasi yhteensä 6 kunnan virkamiestä kolmesta eri kunnasta. Haastattelu toimi alustuksena kuntien ja ryttäjäien väliselle yhteistyölle, jota jatketaan kehittämistoiminnalla sekä erilaisilla kuntien ja ryttäjäien tapaamisilla ja työpajoilla. Tavoitteena oli, että yhteistyökuvioita kehitellään hankkeen aikana yhdessä, jolloin saatiin molempien tarpeita vastaavat tulokset.

Kuntien virkamiesten haastattelujen keskeisimpiä tuloksia oli yksityisten palveluiden käyttöasteen kasvu erityisesti kotiin tarjottavien palveluiden puolella sekä yksityisen tehostetun palveluasumisen saralla. Vuonna 2015 kunnat olivat hankkineet yksityisiltä palveluntuottajilta eniten kotona asumista tukevia palveluita mm. kotipalveluita ja kotisairaanhoidoa. Palveluita olivat tuottaneet esimerkiksi Settlementti Tunturila ry, Osuuskunta Sompion Tähti sekä Hoiva-Roi. Vammaispalvelut olivat seuraavaksi ostetuimpia palveluita esim. ryhmäkotiasuminen, joiden palveluntuottajana on toiminut mm. Aspa- säätiö. Niin ikään Aspa- säätiö oli tuottanut myös tehostettua palveluasumista, jota kunnissa on ostettu ulkopuolisilta palvelun tarjoajilta.

Lastensuojelun ja perheiden palveluita ostettiin mm. Nuorten Ystävät ry:ltä. Lisäksi erilaisia palveluita kuten ateriat-, kodin hoito-, vaatehuolto- ja liikennepalveluita oli ostettu mm. paikallisilta taksiryttäjäiltä, ravintoloilta ja pesuloilta. Isompia ketjuja oli myös mukana ostetuissa palveluissa, mm. erikoissairaanhoidon ja työterveydenhuollon palveluita on ostettu Terveystalo Oy:ltä ja Coronaria Oy:ltä.

Kuntien vastauksissa mainittiin yhteensä 26 eri palveluntarjoajaa, joilta kunnat olivat ostaneet sosiaali- ja terveyspalveluita. Näistä palveluntarjoajista osakeyhtiö -

muotoisia kansallisia yrityksiä oli 6 kpl, ylikansallisia 1 kpl ja paikallisia 14 kpl. Yhdistys muotoisia paikallisia palveluntarjoajia oli 2 kpl ja kansallisia yhdistyksiä 2 kpl. Lisäksi mukana oli yksi osuuskunta- muotoinen palveluntuottaja.

Oli positiivista huomata, että palveluiden tarjoajina oli käytetty paljon paikallisia ja lähikuntien yrittäjiä. Osassa vastauksista avattiin myös sitä ajatusta, että kunnissa käytettäisiin enemmänkin paikallisten yritysten tarjoamia ostopalveluja, mikäli palvelun tarjoajia olisi. Yhdessä vastauksessa oli maininta, että palvelu on ostettu aina sieltä mistä saa parasta palvelua, hinnalla ei ollut siinä vaiheessa merkitystä.

Haastattelussa kysyttiin kuntien virkamiesten arvioita yksityisten palveluiden osuuden muutoksesta **seuraavien viiden vuoden** aikana. Vastauksia saatiin 5/6 vastaajasta. Eniten arvioitiin, että erilaiset kotona asumista tukevat palvelut lisääntyisivät jonkin verran tai erittäin paljon. Samoin tehostetun palveluasumiseen käytettävien yksityisten palveluiden määrän arvioitiin lisääntyvän jonkin verran. Vammais- ja kehitysvamma palveluihin käytettävien ostopalveluiden määrän arveltiin kasvavan jonkin verran. Kodinhoito ja kauppapalveluiden arvioitiin lisääntyvän jonkin verran, samoin kuin palveluliikenteen osuuden arvioitiin kasvavan jonkin verran. Lisäksi kasvua odotettiin kiinteistöhuoltoon ja hoitoon. Aikuissosiaalityö, hoitotarvikejakele, vanhainkoti-, suun- ja terveydenhuolto-, sairaala- ja avosairaala-, työterveys-, erikoissairaanhoidtopalveluiden arvioitiin pysyvän samana.

Terveyspalveluiden osuutta tarkastellessa pientä kasvua yksityisten palveluiden hankinnoissa uskottiin olevan terveydenhuolto-, vastaanotto-, kuntoutus- ja aikuispsykososiaalipalveluiden saralla. Sosiaalityön puolella taas kasvua odotettiin perhe-, ateriala-, vaatehuolto- ja seniorikuntosalipalveluiden osa-alueilla. Ainoa laskeva tarve oli sotainvalidipalveluissa, joka johtui sotainvalidien korkeasta iästä ja vähenevästä määrästä.

Kuntien välistä yhteistyötä ei tuntunut olevan suurimmalla osalla vastaajista. Yksi vastaajista ilmoitti, että tekevät yhteistyötä naapurikunnan kanssa kodinhoidon, tehostetun palveluasumisen ja kuntoutuspalveluiden saralla. Vanhustenhuollon kriteereitä yhtenäistetään naapurikunnan ja kuntayhtymän kanssa yhden vastaajan mukaan. Yhteispäivystyksestä oli myös maininta.

Kunnan edustajilta kysyttiin, mitkä kriteerit vaikuttavat palveluntarjoajaa valittaessa. Tärkeimpinä kriteereinä yksityistä palveluntarjoajaa valittaessa olivat palvelun laatu ja hinta. Eräs vastaajista kirjoitti, että heidän kunnassaan voitaisiin ostaa peruspalveluita sekä neuropsykologista valmennusta, mikäli näitä palveluita olisi paikalliskunnalla saatavilla ja palvelu olisi laadultaan hyvää. Mainittiin, että yhteistyön lisääminen kolmannen sektorin toimijoiden kanssa tukisi mm. ikäihmisten kotona asumista. Kuntoutuksen ja avustavien tehtävien hankintaa tai järjestämistä tulisi lisätä. Yrityksen paikallisuudella tuntuu olevan myös jonkin verran merkitystä, kun taas yrityksen koko ei vaikuta lainkaan tai jonkin verran palvelun ostopäätökseen.

Taulukko 3 Missä määrin käytätte seuraavia kriteerejä päätöksenteon tukena?

	ei lainkaan (1)	jonkin verran (2)	paljon (3)	erittäin paljon (4)	Yhteensä	KA
Paikallinen työllisyysvaikutus	0	1	4	0	5	2,8
Yrityksen ylijäämän (voitto) käyttäminen omalla alueella	0	1	2	1	4	3
Alueellisten osajien hyödyntäminen yrityksen toiminnassa	0	1	1	3	5	3,4
Yhteensä	0	3	7	4	14	3,06

Yllä oleva taulukko kuvaa päättäjän ostopäätöksen kriteerejä. Ostopäätökseen tärkeimmäksi asiaksi koettiin paikallisten osajien hyödyntäminen yrityksen toiminnassa ja paikallinen työllisyysvaikutus vaikuttaa paljon päätökseen. Seuraavaksi eniten koettiin olevan merkitystä sillä, mihin ja missä yritys käyttää ylijäämänsä. Omalle alueelle jäävä voitto koettiin yhdessä vastauksessa vaikuttavan erittäin paljon yrityksen valintaan. Kahdessa muussa sen koettiin vaikuttavan paljon ja yhdessä vastauksessa jonkin verran.

Palvelusetelin käytöstä tuli esille, että osa vastaajista ei tiedä siitä mitään. Kerrottiin kunnassa olleen palvelusetelin käyttöä vanhustyössä vuodesta 2008 lähtien. Eräs vastaaja toivoi pientä päivitystä asiaan ja palvelutarjontaan. Hän koki palveluiden jääneen 2008 vuoden tasolle ja, että valinnan vapautta pitäisi lisätä palveluiden suhteen. Vastaajan kunnassa on tällä hetkellä menossa Järvikylien- hanke, jonka tarkoitus on viedä palveluseteliasiaa eteenpäin. Vastauksissa tuli esille, että on mietitty Kuntien Tievan sähköiseen palveluseteli järjestelmään liittymistä, mutta kokevat sen vielä tällä asiakasmäärällä liian kalliiksi.

Oli kuntia, joissa palvelusetelit eivät olleet käytössä. Heillä oli tällä hetkellä vain yksi palveluntarjoaja ilmoittautunut sosiaalihuollon tukipalveluiden tuottajaksi. Pienet asiakasmäärät ja pitkät välimatkat aiheuttavat sen, että yksityisten palveluntuottajien kokonaishinta nousisi melkoisesti. Kunnissa voitaisiin kuitenkin harkita niiden käyttöönottoa esimerkiksi kotipalveluun ja siivouspalveluun vähävaraisille, jotka suostuisivat maksamaan omavastuun. Yksi vastaajista uskoi, että palveluseteliin tulee tuloharkinta, joka heillä tarkoittaisi sitä, että asiakasmäärä ei olisi kovin suuri. Kunnan edustajille oli tullut vastaan sellaisia asiakkaiden käsityksiä, että kunta maksaisi kokonaisuudessaan palvelusetelit kaikille eläkeläisille. Koettiin,

että tämän vuoksi tarvittaisiin lisää koulutusta ja tiedotusta asiasta niin yrittäjille, kunnille kuin myös asiakkaille. Tuli myös esille, että Palvelusetelien käyttöönotto valmistelua tulisi jatkaa. Lapin AMK:n Hyvinvointialan Kemin kampuksen vanhustyön koulutusohjelman opiskelijat tekivät hankkeessa palveluseteli –esitteet yrittäjille ja asiakkaille. (Liite 6)

Kuva 2. Sodankylässä Palveluja verkosta kuntatilaisuus 3.3.2016. Birgit Mylläri ja palveluseteliesitteiden kehittäjät Sari Grönvall ja Anne Helske.

Tulevaisuuden palvelutarpeita kysyttäessä tuli esille osuuskunta Sompion Tähti, joka on muokannut toimintaansa kunnan tarpeiden mukaan, jotta he voivat tarjota ostopalveluita ja näin ollen kehittää ja kasvattaa toimintaansa. Pääosin vastauksissa kuitenkin korostettiin erilaisia kotona asumista tukevia palveluita, joita tarvittaisiin lisää. Muun muassa asiointi- ja arkiapua, kuntoutuspalveluita, kiinteistöjen hoito- ja huolto ja kotisairaanhoidoa. Olipa jopa mainintaa siitä, että oli pyydetty yrittäjiltä tarjouksia aterioiden valmistamisesta vanhuksille, mutta yksikään yritys ei ollut tehnyt tarjousta. Lisäksi mainittiin omaishoitajien lomituspalveluiden tarve, sekä perhe-

päivähoitajan sijaisuudet loma-aikoina. Tarpeita oli myös tukiperheille sekä vanhus-
ten perhehoidolle ja vaikeasti vammaisten henkilökohtaiseen apuun. Myös erilaisia
kampaamo- ja parturipalveluita sekä pesulapalveluita koettiin tarvittavan enemmän.

Kiristyneen taloustilanteen ja sote- uudistuksen vuoksi kunnat eivät suunnitelleet
suuria muutoksia palvelujen ostoon, ennen kuin valtakunnallisella tasolla tehdään
päätöksiä ja kuntiin tulee tietoa mahdollisista uudistuksista. Muutamissa vastauksis-
sa mainittiin myös, että yrityspalveluiden käyttöaste kunnassa olisi suurempikin, jos
vain olisi palveluntarjoajia alueella. Kuntien virkamiesten haastattelut ohjasivat kun-
tien työpajojen ja tilaisuuksien sisältöjen suunnittelua ja toteutuksia. Hankkeen aika-
na toteutettiin 2-3 kuntatilaisuutta jokaisessa hankekunnassa. Tilaisuuksiin kutsut-
tiin kunnan virkamiehiä, luottamushenkilöitä ja yrittäjiä. Kuntatilaisuuksissa syksyl-
lä 2017 käsiteltiin Lapin Sote-savottaa. Asiantuntijana Lapin liitosta oli prosessivasta-
ava Heli Huhtamäki. Yhden kerran jokaisessa kunnassa oli mukana Lapin AMK:n
ONNI-auto. ONNI-auto on esimerkki liikkuvasta terveys- ja hyvinvointipalvelujen
tarjonnasta erityisesti harvaan asutuille alueille. Se mahdollistaa palvelujen saatavuu-
den asiakkaille, joilla on vaikeuksia itsenäiseen liikkumiseen.

6 Hankkeen yrittäjyyskoulutuksen arvointi ja palautteet

Yrittäjyyskoulutuksen valmennusohjelma piti sisällään viisi koulutusosuutta, jotka tukivat hyvinvointialan naisyrittäjyyttä. Koulutusosuuksiin kuului asiantuntijaluento kustakin teemasta sekä omaan yritykseen liittyvän kehittämistehtävän työstäminen. Valmennusohjelmaan osallistui 16 henkilöä ja kaikista hankekunnista oli osallistujia. Yritystoimintaansa tukevaan kehittämistehtävään yrittäjä sai ohjausta ja tukea hankkeen asiantuntijoilta. Koulutusosuuksien teemat olivat tuotteistaminen, myynti- ja markkinointi, laatu- ja lainsäädäntö, verkostojen hyödyntäminen ja yrittäjien hyvinvointi. Viimeisen koulutusosuuden teema jätettiin avoimeksi ajatuksella, että siihen sovitaan sisältö yrittäjien sen hetkiset tarpeet huomioiden. Teemaksi valikoitui sosiaalinen media ja digitalisaatio.

Hankkeen yrittäjyyskoulutukseen ja toimenpiteisiin sisältöjä saatiin haastatteleamalla hankekuntien naisyrittäjiä ja kuntien edustajia. Koulutukseen osallistujien ja kuntien edustajien tarpeita kuunneltiin koko hankkeen keston ajan ja koulutussisältöjä sekä työpajoja suunniteltiin tarpeet huomioiden. Koulutusohjelmassa mukana olleet naiset kuvasivat koulutuspäiviä antoisiksi. He kokivat keskustelut ohjaajan kanssa omaa toimintaa tukeviksi ja ne auttoivat eteenpäin. Aloittavat yrittäjät kirjoittivat, että kaikki koulutuskerrat avasivat yrityksen kehittämisessä tarvittavia tietoja. Koulutuksessa parasta oli henkilökohtaisuus, verkostoituminen ja erilaiset luennoitsijat. Ohjaus ja tuki koulutuksen aikana jäsensi yrityskuvaa ja antoi perspektiiviä ja laittoi osallistujia pohtimaan asioita. Pohjoisimman Lapin Leaderin projektityöntekijältä osallistujat saivat myös henkilökohtaista ohjausta. Osa olisi halunnut enemmän lähipäiviä, ja toiveena oli, ettei yrityksen sesonkiajalle järjestetä koulusta.

Verkostoituminen ja työhyvinvointi nousivat merkittäviksi yrittäjyyttä edistäviksi teemoiksi. Koulutuksen aikainen verkostoituminen oli osallistujien mielestä paras asia. Verkostoituminen toi uusia osajia lähipiiriin. Osallistujat saivat myös uusia ystäviä ja saavat jakaa kokemuksiaan samassa tilanteessa olevien naisten kanssa. Eritoten yhteistyö muiden pienten yritysten kanssa auttaa tarjoamaan palveluja ja säilymään markkinoilla kilpailussa suuria kansainvälisiä yrityksiä vastaan. Tämän takia naisyrittäjille luotiin verkostoja, jotta vertaistuki, mentorointi ja työhyvinvointia tukevat menetelmät olisivat tukemassa yrittäjien tuottavuutta ja yritystoimintaa. Hankkeen tarkoituksena oli tukea myös hyvinvointialan yrittäjäksi aikovia naisia yrityksen perustamiseen liittyvissä asioissa.

Toteutuneet webinaarit koettiin hyväksi virtuaalisen vertaistuen foorumiksi. Toiveena oli, että niitä olisi voitu vielä vahvistaa lisää. Tämä kokeilu vahvisti ajatusta digitaalisten menetelmien hyödyntämisessä harvaanasutuilla alueilla.

7 Hankkeen ohjausryhmän palautteet ja arviointi

Hankkeen aikana pidettiin ohjausryhmän kokouksia yhteensä 8 kappaletta. Hankkeen ohjausryhmä (Liite 4) vastasi hankkeen arviointiin Webropol-kyselynä ja kyselylomake on liitteenä (Liite 5). Kysymykset oli luokittelu: täysin eri mieltä, jokseenkin eri mieltä, ei samaa eikä eri mieltä, jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä. Lisäksi oli avoimia kysymyksiä.

Vastauksia saatiin kuudelta ohjausryhmän jäseneltä. Kohderyhmälle katsottiin olevan hankkeesta hyötyä ja tulokset vastaavat hankesuunnitelman tulostavoitteita. Hankkeesta oli vastaajien mielestä tiedotettu riittävästi. Tuloksista tiedottamista yksi vastaajista kaipasi lisää. Tulokset ovat luotettavia ja ne ovat hyödynnettävissä hankkeen jälkeen. Ohjausryhmän jäseniä oli pidetty ajan tasalla ja kokouksia oli järjestetty riittävästi. Ohjausryhmän yhteistyön toimimisesta esitettiin eriävä mielipide. Syyinä tähän oli se, ettei ohjausryhmä ei ollut joka kerta täysivaltainen mikä johti sähköpostikokouksiin. Tämä ei vastaajan mielestä ollut kuitenkaan toimiva tapa. Hankkeen henkilöstöä pidettiin ammattitaitoisina ja asiantuntevina. Hankkeen toimenpiteet ovat palvelleet hankkeen tarkoitusta ja tulostavoitteita ja taloudelliset resurssit on mitoitettu ja kohdennettu oikein.

Hanke onnistui parhaiten naisyrittäjyyden tietoisuuden kasvussa ja sen esiin ottamisessa. Hanke tuotti naisyrittäjille koulutussisällön ja toteutti yrittäjäkoulutuksen. Hankkeen avulla tuettiin vahvasti naisyrittäjien verkostoitumista. Erityisesti hankkunnissa vierailut koettiin hyvänä ja hankkeen tavoitteita edistävinä.

8 Hankehenkilöstön yhteistyö ja toiminta

Hyvinvointialan naisyrittäjyys-jatkohankkeen toteuttajana on ollut Lapin Yliopisto. Osatoteuttajina olivat Lapin Ammattikorkeakoulu ja Pohjoisimman Lapin Leader. Projektipäällikkönä toimi koulutuspäällikkö Katri Kuusela Lapin Yliopistosta ja kehittämissen asiantuntija Pia Kilpimaa oli toisena hanketyöntekijänä Lapin yliopistolta. Lapin Ammattikorkeakoulun osalta hanketyöntekijöinä olivat Kemin kampuksen Hyvinvointialan lehtorit Tarja Lipponen ja Birgit Mylläri. Pohjoisimman Lapin Leaderin osalta tässä hankkeessa toimivat Tiina Kärjä-Lahdensuu ja Hanna-Leena Pesonen.

Hanketyöntekijöiden yhteistyö oli koko hankkeen ajan innovatiivista ja hankkeen tavoitteiden mukaista. Tapaamisia pidettiin säännöllisesti, vähintään kerran kuussa. Osa tapaamisista järjestettiin Rovaniemellä, osa Kemissä. Pohjoisimman Lapin Leaderin henkilöstö oli mukana Skype-yhteydellä kokouksissa. Skype-kokouksia pidettiin säännöllisesti koko hankkeen ajan. Muutamia suunnittelukokouksia pidettiin kokoontumalla yhteen. Skype-yhteydet helpottivat tapaamisten järjestelyjä ja säästivät aikaa sekä rahaa. Etäisyyksiä hallittiin Lapin AMK:n strategian mukaan.

Kuntakierroksilla hanketyöntekijät olivat yhdessä ja ne toimivat myös hankkeen suunnittelu ja organisointitilanteina. Muonio-Enontekiö-kuntavierailut olivat sen verran kaukana, että oli pakko yöpyä hankekunnassa. Matkat hyödynnettiin myös niin, että Lipponen ja Mylläri toteuttivat samoissa kunnissa samanaikaisesti toisen hankkeen toteutuksia. Näin matkustamisen kulut jakautuivat kahdelle hankkeelle. Naisyrittäjyys-jatkohankkeen hankekuntien tilaisuuksien väliajat hyödynnettiin hankehenkilöstön väliseen vuorovaikutukseen ja työn suunnitteluun. Tilaisuuksien suunnittelu ja toteutus onnistuivat hyvin, koska aina selkeästi sovimme, kuka huolehtii mistäkin asiasta ja ennen jokaista tapahtumaa oli lyhyt tilannekatsaus. Hankeyhteistyö Lapin yliopiston ja Lapin Ammattikorkeakoulun välillä toimi saumattomasti ja jatkossakin on helppo yhteistyötä tämän kokemuksen perusteella tehdä. Tämä toiminta vastasi mielestämme LUC 2020 kehittämisohjelman tavoitteisiin.

Kuva 3. Lapin yliopiston koulutus- ja kehittämissyksikössä suunnittelukokous. Piia Kilpimaa, Birgit Mylläri ja Tarja Lipponen

9 Johtopäätökset ja pohdinta

Hyvinvointialan naisyrittäjyys-jatkohankkeen tavoitteena on ollut naisyrittäjyyden vahvistaminen Lapissa. Hankkeessa luotiin naisyrittäjyyttä tukeva alueellinen palvelukokonaisuus, jossa naisyrittäjyyttä tuetaan ja edistetään koulutuksen, ohjauksen ja kehittämistoiminnan kautta. Palvelukokonaisuutta kehitettiin yhdessä Lapin korkeakoulukonsernin, Pohjoisimman Lapin Leaderin, hankkeessa mukana olevien kuntien sekä niissä toimivien hyvinvointialan naisyrittäjien kanssa.

Hankkeen aikana luotiin verkostoja eri naisyrittäjien välille ja kehitettiin yritysten välillä tapahtuvaa mentorointitoimintaa. Verkostoitumisen kautta edistettiin erityisesti työhyvinvointia ja yritystoiminnan kehittämistä. Lisäksi luotiin toimivia yhteyksiä ja verkostoja yrittäjien ja kuntatoimijoiden välille, jolloin saatiin tuettua myös palvelutoiminnan kehittämistä hyvinvointialalla kunnissa. Hankkeessa tuettiin myös hyvinvointialalle yrittäjäksi aikovia naisia yritystoiminnan perustamisessa. Valmennusohjelman kuluessa kolme perusti yrityksen ja osalla osallistujista oli jo yritystoiminta. Pohjoisimman Lapin Leader kautta hankkeessa mukanaolevien kuntien naisyrittäjät saivat valmennusohjelman idean mukaisesti henkilökohtaista tukea yritystoiminnan kehittämisessä ja yritystoiminnan käynnistämässä.

Naisyrittäjillä oli jossain määrin yhteistyötä. Yhteistyötä pitää edelleen kehittää ja naisyrittäjät tarvitsevat vahvistusta uskon yhteistyön hyödyllisyydestä. Olisiko yhteistyön haasteena oivaltaa naisena mahdollisuus olla toista lähellä ja samanaikaisesti olla erimieltä ja nähdä erilaisia näkökulmia läsnä oleviin asioihin. Luottamus siihen, että yhteistyö kestää erilaisia mielipiteitä ja persoonallisia taipumuksia tehdä työtään, edistää myös työhyvinvointia. Tuloksissa näyttäytyi naisyrittäjän oma ja työntekijöiden työhyvinvointi kehitettävän asiana. Tämän takia naisyrittäjille haluttiin luoda verkostoja, jotta vertaistuki, mentorointi ja työhyvinvointia tukevat menetelmät olisivat tukemassa yrittäjien tuottavuutta ja yritystoimintaa. Yrittäjäkoulutuksen osallistujat saivat keskustella ja jakaa kokemuksiaan koulutuspäivän aikana. Tämä oli tärkeää naisyrittäjien verkostoitumisen kannalta. Verkostoitumista pidettiin hankkeessa erityisen onnistuneena toimenpiteenä.

Osuuskunta Sompion Tähti on toiminnallaan hyvä esimerkki kuntien väestön palvelutarpeen vastaamisessa, suoraan kuntalaisille ja kunnan palvelutarjonnan aukkojen paikkaamisessa. Se voinee olla jatkossakin uusien osuuskuntien perustamisen malli ja verkostoitumisen muoto.

Naisyrittäjien palvelutarjonnan laajentamiseen ja kuntien palveluaukkojen vastaimiseen hyvänä yhteistyömuotona oli esimerkiksi Tervolassa kunnan edustajien ja yrittäjien aamukahvit sekä luottamushenkilöiden yhteinen tahtotila kehittää väestön palveluja yhdessä yrittäjien kanssa. Tämä tuli esille 4.10. 2017 Tervolan kuntakäynnillä, jossa oli teemana SOTE - mahdollisuudet yrittäjyyteen ja alueen kehittämiseen.

Kuntien kotisivujen kehittäminen yritystoiminnan ohjaamiseen ja tukemiseen on kaikkien kuntien haaste. Hankkeessa kehitettiin Hyvinvointialan naisyrittäjyyden polkuerillinen liite) ja Palveluseteli – esite (Liite 6), jotka ovat informatiivisia välineitä yritystoimintaan kuntien nettisivuille.

Lapin AMK:n ONNI-auto on esimerkki liikkuvasta terveys- ja hyvinvointipalvelujen tarjonnasta erityisesti harvaan asutuille alueille. Se mahdollistaa palvelujen saatavuuden asiakkaille, joilla on vaikeuksia itsenäiseen liikkumiseen. ONNI –auton kaltaisen liikkuva palvelutarjontakeino voisi olla yhteinen yrittäjien ja kunnan hankkimana. Sitä kuvasi myös asiantuntija Heli Huhtamäki Hyvinvointi PAKU –käsitteellä esityksessään kuntatapaamisissa hankkeen aikana. Hän toi esille, kuinka Hyvinvointi PAKU voi toimia liikkuvana SOTE asema useiden tuottajien yhteiskäytössä.

Kuva 4. Sodankylässä on mukana myös Onni-auto, johon seminaarin osallistujat ja kunnan asukkaat pääsivät tutustumaan. Birgit Mylläri ja Tarja Lipponen.

Naisyrittäjien ja ohjausryhmän vastauksissa oli maininta fyysisen läsnä olemisen paremmuudesta koulutuksissa ja kokouksissa suhteessa sähköposteihin tai e-oppimismahdollisuuksiin. Tämän on haastava toteuttaa Suomen Lapissa pitkien etäisyyksien vuoksi ajan käytön ja tehokkuuden näkökulma huomioiden. Webinaarit koettiin kuitenkin hyväksi virtuaalisen vertaistuen foorumiksi. Etäisyyksien hallinta on yksi Lapin Ammattikorkeakoulun strategioista. Tässä ammattikorkeakoulu, yliopisto ja Lapin kunnat voisivat edelleen vahvistaa yhteistyötä ja tukea yrittäjien osaamista digitaalisten palveluiden käyttöön otossa ja hyödyntämisessä.

Yhteiskuntamme on muuttunut sähköisten järjestelmien käyttöönoton kautta monelle kansalaiselle haastavaksi. Asioinnit pankeissa, KELA:ssa, terveysasemilla, Yritys- ja yhteisötietojärjestelmässä, AVI:ssa ja monissa muissa yksiköissä hoidetaan verkon kautta. Näitä palveluja tarvitsevat kaikki kansalaiset yrittäjien lisäksi. Ihmiset tarvitsevat ohjausta sähköisten palvelujen käyttöön. Valtio ja kunnat voisivat yhteistyössä oppilaitosten kanssa järjestää ilmaista opetusta. Kouluttajina voisivat toimia nuoret työelämään tutustujat tai kaupallisissa koulutusohjelmissa opiskelevat nuoret. Tiina Vuonovirta (2011) toteaa väitöskirjassaan että, etäteknologian hyödyntäminen on vielä haastavaa ja siihen tottuminen voi vaatia oman aikansa.

Lapin ammattikorkeakoulun palvelutoiminnan avulla voidaan yrityksiä auttaa kaikissa niiden eri vaiheissa. Palveluita löytyy sekä osaamisen kehittämiseen, että tutkimus- ja tuotekehitykseen. Olipa yritys ideoineen vasta uuden kehittämisen alkumetreillä tai sitten missä tahansa kypsemässä vaiheessa, on tarjolla vaihtoehtoja. Lapin ammattikorkeakoululta yrittäjä saa myös tietoa erilaisista rahoitusvaihtoehdoista, millä se voi eri vaiheita rahoittaa. Palvelupäällikkö Mirva Juntti (2018) Kemin kampukselta on valmis antamaan lisätietoa näistä palveluista.

Lapin ammattikorkeakoulun Kemin kampuksella on Hyvinvointialan naisyrittäjyys hanke integroitu opetukseen suorittamalla koulutusohjelmiin osasuorituksia seuraavasti:

Vanhustyön koulutusohjelman opiskelijat Helske Anne ja Sari Grönvall suorittivat yrittäjyysopintoja hankkeessa (Hoiva-alan yrittäjyys 30p) ja tekivät palveluseteli – esitteen Sodankylän kunnan vanhustyön johtajan ideasta (Liite 6.) He suorittivat myös opintoihin liittyvää harjoittelua: Ikäihmisten palveluiden johtaminen, organisointi ja kehittäminen 18 op.

Hoitotyön koulutusohjelman opiskelijat Eronen Katja & Tomperi-Talus Leena (2017) suorittivat 15 op. He tekivät opinnäytetyön aiheena Lapin viiden hankekunnan naisyrittäjien näkemyksiä yrittäjyydestä. Hyvinvointialan naisyrittäjyys -jatkohanke. Opinnäytetyö Hyvinvointipalveluiden osaamisala Hoitotyön koulutusohjelma Sairaanhoidaja (AMK).

Hoitotyön opiskelija Kuoksa Emma (2017) suoritti 10 op laajuisen kehittämistehtävän. Aiheena oli Lapin hankekuntien elinkeino- ja hyvinvointialan virkamiesten näkemyksiä palvelutarvetilanteesta. Hyvinvointialan naisyrittäjyys- jatkohanke. Selvitystyö. Hyvinvointipalveluiden osaamisala Hoitotyön koulutusohjelma Sairaanhoidaja AMK. Lisäksi Maaseudulta käsin messuilla Tervolassa 2017 ja Sport Well messuilla Rovaniemellä 2017 oli mukana Hyvinvointialan Kemin kampuksen hoitotyönopiske-

lijoita. Terveys- ja hyvinvointiauto Onni oli mukana tapahtumissa ja opiskelijat ohjasivat asiakkaita hankkeen sisältöihin ja suorittivat erilaisia mittauksia ja tietoiskuja.

Hankkeessa saatuja tuloksia voidaan hyödyntää naisyrittäjien oman toiminnan kehittämiseen sekä yrittäjien ja kunnan välisen yhteistyön edelleen kehittämiseen. Kaikki hankkeessa tuotettu materiaali jää hankekuntien käyttöön. Hankekuntien kotisivulle on mahdollista liittää Hyvinvointialan naisyrittäjyyden polkuesitteet (Liitteet 7-8), palveluseteliesitteet ja hankkeessa kehitetty Palvelukokonaisuuden kuvio (Liite 9). Se ohjaa paikallisia yrittäjiä tuen, ohjauksen ja koulutuksen saamisen mahdollisuuksiin. Palautteet osoittavat, että naisyrittäjät tarvitsevat tukea ja kannustusta eri tavalla kuin miesyrittäjät murtaessaan perinteisen kasvatuksen roolimallin. Haasteena Naisena on kehittää uudenlainen kulttuurinen toimintamalli ryhtyä yrittäjäksi ja toimia yrittäjänä. Hankkeessa tuotettua materiaalia ja ideoita voidaan hyödyntää ja edelleen kehittää. Tärkeää olisi muodostaa kunnan ja yrittäjien välille ns. matalan kynnyksen kohtaamisia. Näissä osapuolet voivat kuulla toisiaan ja löytää uusia yhteistyömuotoja. Palvelujen kysyntä ja tarjonta kohtaavat näin paremmin, kun tullaan tietoisemmiksi toisistaan. Verkostoituminen ja mentorointi ovat myös edelleen kehitettäviä asioita harvaan asutussa Lapissa.

Kuva 5. Pitkien etäisyyksien Lapissa voi käydä näinkin. Traktorille oli tarvetta. Birgit Mylläri ja Tarja Lipponen.

LÄHTEET

- Apunen, M., Haavisto, I., Kovalainen, A., Pajarinen, M. 2013. Huippua kohti- Näin naiset toimivat yritysten johtoryhmissä.
- DeMartimo, R. & Barbato, R. 2003. Differences between women and men MBA entrepreneurs: exploring family flexibility and wealth creation as career motivators. *Journal of Business Venturing* 18/2003.
- Eronen, K., Tomperi-Talus, L. 2017. Lapin viiden hankekunnan naisyrittäjien näkemyksiä yrittäjyydestä. Hyvinvointialan naisyrittäjyys-jatkohanke. Opinnäytetyö, Lapin Ammattikorkeakoulu.
- European commission 2013. Entrepreneurship 2020 action plan. Bryssel: European Commission.
- Felt, T. 2010. MoniNainen ja uudistuva naisyrittäjyys – Naisyrittäjyyden edistämistyöryhmän loppuraportti. Helsinki: Edita Publishing Oy. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu.
- Haapanen, M. & Tervo, H. 2007. Miksi naisia on vain vähän yrittäjinä? Helsinki: Taloustieteellinen Yhdistys.
- Kelly, L. 2014. Entrepreneurial Women: New management and leadership models. USA: ABC-CLIO.
- Kuoksa, E. 2017. Lapin hankekuntien elinkeino- ja hyvinvointialan virkamiesten näkemyksiä palvelutarvite-tilanteesta. Hyvinvointialan naisyrittäjyys- jatkohanke. Kehittämistehtävä, Lapin Ammattikorkeakoulu.
- Pöllänen, P. 2002. Hoivayrittäjyyden aika naisen elämänsä aikana. *Yhteiskuntapolitiikka* 67 (2002): 6.
- Rissanen, S. & Sinkkonen, S. 2004. Hoivayrittäjyys. Jyväskylä: PS- Kustannus.
- Räsänen, K., Roth, K. 2012. Hankalat tyypit työelämässä. Työterveyslaitos.
- Salmela, S. 2004. Naisyrittäjille suunnattujen yritysneuvontapalvelujen kehittämistarpeet. Helsinki: Edita Publishing Oy. Kauppa- ja teollisuusministeriön julkaisu 30/2004.
- Sosiaali- ja terveysministeriö 2012. Hallituksen tasa-arvo-ohjelma 2012-2015. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2012:10.
- Tyrväinen, P. 2000. Naisyrittäjyys tahtona, kykynä ja mahdollisuutena. Pro Graduatutkimus. Jyväskylän yliopisto.

- Vainio-Korhonen, K. 2002. Ruokaa, vaatteita ja hoivaa: naiset ja yrittäjyys paikallisena yleisenä ilmiönä 1700-luvulta nykypäivään. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.
- Vuonovirta, T. 2011. Etäterveydenhuollon käyttöönotto terveydenhuollon verkostoissa. Oulun yliopisto. Terveystiede. Väitöskirja
- Julkaisemattomat lähteet
- Härkin, N. 2018. Älä saada-tuuppa verkostoitumaan seminaarin luento 4.5.2018 Rovaniemi.
- Juntti, M. 2018. Lapin Ammattikorkeakoulun Palvelutoiminnan esitetiedot sähköpostina 16.4.18.

Liitteet

- Liite 1.** Naisyrittäjien haastattelulomake
- Liite 2.** Hankekuntien virkamiesten haastattelulomake
- Liite 3.** Yrittäjäkoulutuksen kyselylomake
- Liite 4.** Hankkeen ohjausryhmän jäsenet
- Liite 5.** Ohjausryhmän kyselylomake
- Liite 6.** Palveluseteli-info
- Liite 7.** Aloittavan yrittäjän polku
- Liite 8.** Apuna yrityksen alkutaipaleella
- Liite 9.** Hyvinvointialan naisyrittäjyyden palvelukokonaisuus

HYVINVOINTIALAN NAISYRITTÄJYYS –JATKOHANKE (2015-2018)

HYVINVOINTIALAN NAISYRITTÄJIEN TARJOAMIA PALVELUITA SELVITTÄVÄ PUHELINKYSELY LAPIN HANKEKUNNISSA

Saate

Arvoisat yrittäjät! Tämä kysely liittyy Lapin yliopiston hallinnoimaan ja yhteistyössä Lapin ammattikorkeakoulun ja Pohjoisimman Lapin Leader ry:n kanssa toteuttamaan hankkeeseen.

Hankkeen tavoitteena on vahvistaa naisyrittäjyyttä Lapissa mm seuraavin keinoin:

- luodaan naisyrittäjyyttä tukeva alueellinen toimintamalli
- tarjotaan koulutusta ja ohjausta
- lisätään yhteistyötä naisyrittäjien ja kuntien välillä

Toimintamallia kehitetään yhdessä Lapin korkeakoulukonsernin, Pohjoisimman Lapin Leaderin, hankekuntien sekä naisyrittäjien kanssa.

Mukana hankkeessa ovat Tervola, Enontekiö, Muonio, Sodankylä ja Kemijärven kaupunki.

Hankkeen alussa selvitetään nyt tämän kyselyn avulla naisyrittäjien tarpeita.

Lisäksi kuntien edustajilta selvitetään kuntien tarvetta hyvinvointialalla ja lisäantyykö kuntien tarve saada palveluita myös yksityisiltä yrittäjiltä.

Kysely on luottamuksellinen.

Kunnista mukana olevat henkilöt:

Sodankylä:

Inga Mukku: vanhustyönjohtaja p.040 530 6679

Jukka Lokka: kehittämisjohtaja p. 040 146 0448

Kauko Nurmela: elinkeinoasiamies p. 0400 291 271

Kemijärvi:

Soile Matero: elinkeinoneuvoja 0408386049

Polvi Jari: yritysasiamies 0407344152

Tervola:

Mika Simoska: kunnanjohtaja 0405062928

Matti Alatalo: elinkeinokoordinaattori 0405012850

Markku Alatalo: osastonhoitaja 0405254782

Muonio:

Hartojoki Sirpa, kunnanjohtaja 0400477723

Lapiolahti Päivi, elinkeinokoordinaattori 0404895153

Heikki Kauppinen, maaseutupäällikkö 0400823471

Enontekiö:

Jukka Feodoroff: toimitusjohtaja Enontekiön kehitys oy 0400132798
Miia Ahlholm: sosiaaliohjaaja, 0405598367
Annikki Kallioniemi, sosiaalisihiteeri 0401803617

Haastateltavan nimi

1. Mikä on yrityksesi työntekijä määrä nyt?

- naisia _____
- miehiä _____

2. Mikä on yrityksesi päätuote/toimiala/palvelu?

---

3. Mitä seuraavista palveluista tarjoatte kunnalle vuonna 2015?

Vanhus- ja vammaispalvelut

Mitä?

- kotona asumista tukevia palveluja _____
- tehostettua palveluasumista _____
- vanhainkotipalveluja _____
- vammais- ja kehitysvammapalveluja _____

Terveyspalvelut

- terveydenhoitopalveluita _____
- vastaanottopalveluita _____
- suun terveyden huoltopalveluita _____
- sairaala- ja avosairaalapalveluita _____
- kuntoutuspalveluita _____
- fysioterapia _____
- hieronta _____
- aikuispsykososiaalisia palveluita _____
- työterveyspalveluita _____
- erikoissairaanhoidon palveluita _____

Sosiaalityön palvelut

- aikuissosiaalityö -----
- perhepalvelut -----
- kodin hoito, siivous -----
- ateriapalvelu -----
- kauppal palvelu -----
- hoitotarvikejakelu -----
- vaatehuolto -----
- seniorikuntosali -----
- palveluliikenne -----
- sotainvalidipalvelut -----
- kiinteistön hoito ja huolto -----
- kotouttamispalvelut -----
- tulkkipalvelut -----
- pakolaisten tukitoiminta -----
- muuta -----
- parturi -----

- kampaamo -----
- kauneuden hoito -----
- jalkojen hoito -----
- elämäntapa muutoksen tukeminen -----

4. Mitä palveluja/ tuotteita tarjoatte suoraan kansalaisille / kuntalaisille?

---

5. Miten myyt palveluitasi/ mitä kautta tavoitat asiakkaat?

---

6. Mikä on käsityksenne yrityksesi palvelutuotannon euromäärän muutoksesta seuraavien viiden vuoden aikana?

+ _____ euroa/vuosi
- _____ euroa/vuosi

7. Mitä kehittämistarpeita / haasteita näet yrityksesi toiminnassa ja palvelujen tuottamisessa?

yhteistyö kunnan kanssa	_____
yhteistyö toisten yrittäjien kanssa	_____
oma ja työntekijöiden työhyvinvointi	_____
yrittäjyyteen tuki ja ohjaus	_____
yrittäjätoiminnan käynnistäminen	_____
markkinointi	_____
kirjanpito	_____
teknologian käyttö	_____
tiedottaminen	_____
laatu ja lainsäädäntö	_____
tarjousten tekeminen	_____
palvelusetelin käyttö	_____
osuuskuntatoiminta	_____
tietoisuus kunnan tarpeista	_____
tietoisuus väestön tarpeista	_____
muuta	_____

8. Mitkä ovat yrityksesi näkymät 5-vuoden kuluttua eri palvelu/tuotteiden osalta?

1= vähenee huomattavasti; 2= vähenee jonkin verran; 3= ei muutoksia nykytilaan;
4=lisääntyy jonkin verran; 5= lisääntyy erittäin paljon

Vanhus- ja vammaispalvelut

Mitä?

-kotona asumista tukevia palveluja	_____
-tehostettua palveluasumista	_____
-vanhainkotipalveluja	_____
-vammais- ja kehitysvammaispalveluja	_____

Terveyspalvelut

-terveydenhoitopalveluita	_____
-vastaanottopalveluita	_____
-suun terveyden huoltopalveluita	_____
-sairaala- ja avosairaalapalveluita	_____

- kuntoutuspalveluita _____
- fysioterapia _____
- hieronta _____
- aikuispsykososiaalisia palveluita _____
- työterveyspalveluita _____
- erikoissairaanhoidon palveluita _____

Sosiaalityön palvelut

- aikuissosiaalityö _____
- perhepalvelut _____
- kodin hoito, siivous _____
- ateriapalvelu _____
- kauppalpalvelu _____
- hoitotarvikejakelu _____
- vaatehuolto _____
- seniorikuntosali _____
- palveluliikenne _____
- sotainvalidipalvelut _____
- kyydityspalvelut _____
- kiinteistön hoito ja huolto _____
- kotouttamispalvelut _____
- tulkkipalvelut _____
- pakolaisten tukitoiminta _____
- muuta _____

- parturi _____
- kampaamo _____
- kauneuden hoito _____
- jalkojen hoito _____
- elämäntapa muutoksen tukeminen _____

9. Mitä palveluja / toimintoja suunnittelette tuottavan / toteutettavan yhdessä toisen yrittäjän kanssa?

Täydentävä kysymys: Voisitko ajatella tekeväsi yhteistyötä toisen yrittäjän kanssa esimerkiksi seuraavissa asioissa:

Yrityksen toimintaan liittyviä

omaan ja työntekijöiden työhyvinvointiin liittyvät asiat _____
yrittäjyyteen tuki ja ohjaus _____
yritystoiminnan käynnistäminen _____
markkinointi _____
kirjanpito _____
etäteknologian käyttö _____
tiedottaminen _____
laatu ja lainsäädäntö _____
tarjousten tekeminen _____
palvelusetelin käyttö _____
osuuskuntatoiminta _____
palveluiden tarvekartoitus _____
muuta _____

10. Kuinka paljon ajattelette seuraavien tekijöiden vaikuttavan yrityksen kannattavuuteen?

1=ei lainkaan; 2=jonkin verran; 3=paljon; 4=erittäin paljon

Yrityksen koko _____
Yrityksen paikallisuus _____
Palvelun hinta _____
Palvelun laatu _____

Perusteluja: _____

11. Missä määrin käytätte seuraavia kriteerejä yrityksenne toiminnassa?

1=ei lainkaan; 2=jonkin verran; 3=paljon; 4=erittäin paljon

- Paikallinen työllisyysvaikutus _____
- Yrityksen ylijäämän (voitto) käyttäminen paikkakunnalla _____
- Alueellisten osaajien hyödyntäminen yrityksen toiminnassa _____

12. Mitä ajattelet hyvinvointialan opiskelijoiden mahdollisuudesta suorittaa opinto- jaan yrityksessäsi? Esimerkiksi työharjoittelun suorittaminen.

13. Millaiset ovat väliaikaiset asumismahdollisuudet paikkakunnalla opiskelun suorittamisen ajaksi.

14. Hyvinvointialan naisyrittäjyys –hankkeen tarjoaman valmennusohjelman esittäminen ja yhteydenoton mahdollistaminen haastateltavalle. Pyydetään haastateltavalta yhteystiedot, jotka voi antaa Katri Kuuselalle tai Piia Kilpimaalle. /

katri.kuusela@ulapland.fi 0405161054

piia.kilpimaa@ulapland.fi 0404844424

HYVINVOINTIALAN NAISYRITTÄJYYS –JATKOHANKE (2015-2018)

LAPIN HANKEKUNTIEN JOHTAVIEN ELINKEINO- JA HYVINVOINTIALAN VIRKAMIESTEN NÄKEMYKSIÄ SELVITTÄVÄ KYSELY PALVELUTARVETILANTEESTA.

Saate

Arvoisat kuntapäättäjät! Tämä kysely liittyy Lapin yliopiston hallinnoimaan ja yhteistyössä Lapin ammattikorkeakoulun ja Pohjoisimman Lapin Leader ry:n kanssa suunnittelemaan hankkeeseen.

Hankkeen tavoitteena on naisyrittäjyyden vahvistuminen Lapissa. Hankkeessa luodaan naisyrittäjyyttä tukeva alueellinen toimintamalli, jossa naisyrittäjyyttä tuetaan koulutuksen, ohjauksen ja kehittämistoiminnan kautta.

Toimintamallia kehitetään yhdessä Lapin korkeakoulukonsernin, Pohjoisimman Lapin Leaderin, hankekuntien sekä naisyrittäjien kanssa.

Hankekunnat ovat Tervola, Enontekiö, Muonio, Sodankylä ja Kemijärven kaupunki.

Tämän kyselyn tarkoituksena on selvittää kuntien hyvinvointialan palveluntuotannon tarvetta ja yksityisen palvelutuotannon hankinnan lähitulevaisuuden näkymiä.

Kyselyn tavoitteena on Lapin naisyrittäjien ja hankekuntien yhteistyön lisääminen ja yhteisesti sovittavan toimintamallin käynnistäminen.

Kysely on luottamuksellinen.

Nykytilanne

1. Mitä seuraavista palveluista olette ostaneet yksityisiltä palveluntuottajilta vuonna 2015?

Vanhus- ja vammaispalvelut	Mitä?
-kotona asumista tukevia palveluja	_____
-tehostettua palveluasumista	_____
-vanhainkotipalveluja	_____
-vammais- ja kehitysvammaispalveluja	_____
Terveyspalvelut	
-terveydenhoitopalveluita	_____
-vastaanottopalveluita	_____
-suun terveyden huoltopalveluita	_____
-sairaala- ja avosairaalapalveluita	_____
-kuntoutuspalveluita	_____

-aikuispsykososiaalisia palveluita _____

-työterveyspalveluita _____

-erikoissairaanhoidon palveluita _____

Sosiaalityön palvelut

-aikuissosiaalityö _____

-perhepalvelut _____

-kodin hoito _____

-ateriapalvelu _____

-kauppapalvelu _____

-hoitotarvikejakelu _____

-vaatehuolto _____

-seniorikuntosali _____

-palveluliikenne _____

-sotainvalidipalvelut _____

- kiinteistön hoito ja huolto _____

-muuta _____

-kotouttamispalvelut _____

-tulkkipalvelut _____

-muuta _____

2. Miltä yksityisiltä palveluntuottajilta olette ostaneet sosiaali- ja terveyspalveluja vuonna 2015? (Hyvinvointialan palveluja)

-----

3. Mikä on käsityksenne yksityisen ostopalvelujen euromäärän muutoksesta seuraavien viiden vuoden aikana?

+ _____ euroa/vuosi

- _____ euroa/vuosi

4. Mikä on näkemyksenne seuraavien yksityisten palvelujen suhteellisen osuuden muutoksesta seuraavien viiden vuoden aikana?

1= vähenee huomattavasti; 2= vähenee jonkin verran; 3= ei muutoksia nykytilaan;
4=lisääntyy jonkin verran; 5= lisääntyy erittäin paljon

Vanhus- ja vammaispalvelut	Mitä?
-kotona asumista tukevia palveluja	_____
-tehostettua palveluasumista	_____
-vanhainkotipalveluja	_____
-vammais- ja kehitysvamma palveluja	_____

Terveyspalvelut	
-terveydenhoitopalveluita	_____
-vastaanottopalveluita	_____
-suun terveyden huoltopalveluita	_____
-sairaala- ja avosairaalapalveluita	_____
-kuntoutuspalveluita	_____
-aikuispsykososiaalisia palveluita	_____
-työterveyspalveluita	_____
-erikoissairaanhoidon palveluita	_____

Sosiaalityön palvelut	
-aikuissosiaalityö	_____
-perhepalvelut	_____
-kodin hoito	_____
-ateriapalvelu	_____
-kauppalvelu	_____
-hoitotarvikejakelu	_____
-vaatehuolto	_____
-seniorikuntosali	_____
-palveluliikenne	_____
-sotainvaliidipalvelut	_____
- kiinteistön hoito ja huolto	_____
-muuta	_____
-Kotouttamispalvelut	_____
-Tulkkipalvelut	_____

5. Mitä palveluita suunnittelette hankittavan yhdessä naapurikuntien kanssa?

Vanhus- ja vammaispalvelut	Mitä?
-kotona asumista tukevia palveluja	_____
-tehostettua palveluasumista	_____

- vanhainkotipalveluja _____
- vammais- ja kehitysvammapalveluja _____

Terveyspalvelut

- terveydenhoitopalveluita _____
- vastaanottopalveluita _____
- suun terveyden huoltopalveluita _____
- sairaala- ja avosairaalapalveluita _____
- kuntoutuspalveluita _____
- aikuispsykososiaalisia palveluita _____
- työterveyspalveluita _____
- erikoissairaanhoidon palveluita _____

Sosiaalityön palvelut

- aikuissosiaalityö _____
- perhepalvelut _____
- kodin hoito _____
- ateriapalvelu _____
- kauppalpalvelu _____
- hoitotarvikejakelu _____
- vaatehuolto _____
- seniorikuntosali _____
- palveluliikenne _____
- sotainvalidipalvelut _____
- kiinteistön hoito ja huolto _____
- muuta _____
- kotouttamispalvelut _____
- tulkkipalvelut _____
- muuta _____

6. Kuinka paljon ajattelette seuraavien tekijöiden vaikuttavan hankintapäätökseen?
 1=ei lainkaan; 2=jonkin verran; 3=paljon; 4=erittäin paljon

- Yrityksen koko _____
- Yrityksen paikallisuus _____
- Palvelun hinta _____
- Palvelun laatu _____

Perusteluja:_____

7. Missä määrin käytätte seuraavia kriteerejä päätöksenteon tukena?

1=ei lainkaan; 2=jonkin verran; 3=paljon; 4=erittäin paljon

- Paikallinen työllisyysvaikutus _____
- Yrityksen ylijäämän (voitto) käyttäminen omalla alueella _____
- Alueellisten osaajien hyödyntäminen yrityksen toiminnassa _____

8. Onko teillä kunnassa käytössä/tarjolla muita kuin kyselyssä mainittuja hyvinvointipalveluita/palveluntuottajia?

9. Millaisia palvelutarpeita teillä on kunnassa tulevaisuudessa, joihin yksityiset palveluntuottajat voivat vastata?

10. Millaisia toimia kunnassanne on palvelusetelin käytöstä?

11. Millaisia yhteistyökäytäntöjä teillä on yrittäjien kanssa? (kerran kuukaudessa, kerran vuodessa, aamukahvit, ketä yrittäjiä on palaverissa...)

HYVE- VALMENNUSOHJELMA

Arvoisa Hyvinvointialan naisyrittäjyys –jatkohankkeen Valmennusohjelmaan osallistuja. Pyydämme sinua vastaamaan seuraaviin Valmennusohjelmaa koskeviin kysymyksiin. Kysely on osa hankkeen arviointia ja siksi vastauksesi on meille tärkeä ja arvokasta palautetta.

Koulutusmoduuli 1 : Tuotteistaminen 21.1.2016 Teemat : Tuotteistuksen tehtävät ja pikaopas

1. Koulutuspäivän materiaali antoi minulle työkaluja yritykseni palvelun vahvistamiseksi. *

- Täysin eri mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Ei samaa eikä eri mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä

2. Tuotteistajan pikaopas oli hyödyllinen. *

- Täysin eri mieltä.
- Jokseenkin eri mieltä.
- Ei samaa eikä eri mieltä.
- Jokseenkin samaa mieltä.
- Täysin samaa mieltä.

3. Mitä muuta haluat sanoa Tuotteistaminen koulutuspäivästä? *

Koulutusmoduuli 2: Myynti ja markkinointi 9.5.2016 Teemat : Markkinoinnin tehtävät, markkinointisuunnitelmapohja ja myyntiprosessi

4. Markkinointia käsittelevä luentomateriaali antoi minulle työkaluja yritykseni palvelun markkinointiin. *

- Täysin eri mieltä.
- Jokseenkin eri mieltä.
- Ei samaa eikä eri mieltä.
- Jokseenkin samaa mieltä.
- Täysin samaa mieltä.

5. Koulutusmateriaali antoi minulle työkaluja yritykseni palvelujen myyntiin. *

- Täysin eri mieltä.
- Jokseenkin eri mieltä.
- Ei samaa eikä eri mieltä.
- Jokseenkin samaa mieltä.
- Täysin samaa mieltä.

6. Myynnin käsikirja oli hyödyllinen. *

- Täysin eri mieltä.
- Jokseenkin eri mieltä.
- Ei samaa eikä eri mieltä.
- Jokseenkin samaa mieltä.
- Täysin samaa mieltä.

7. Mitä muuta haluat sanoa Markkinointi ja myynti koulutuspäiväs-tä? *

8. Koulutusmateriaali antoi minulle työkaluja yritykseni toiminnan laadun valvontaan. *

- Täysin eri mieltä.
- Jokseenkin eri mieltä.
- Ei samaa eikä eri mieltä.
- Jokseenkin samaa mieltä.
- Täysin samaa mieltä.

9. Koulutus auttoi minua ymmärtämään hyvinvoinnin merkitystä. *

- Täysin eri mieltä.
- Jokseenkin eri mieltä.
- Ei samaa eikä eri mieltä.
- Jokseenkin samaa mieltä.
- Täysin samaa mieltä.

10. Koulutus auttoi minua ymmärtämään verkostoitumisen merkityksestä yritykselle. *

- Täysin eri mieltä.
- Jokseenkin eri mieltä.
- Ei samaa eikä eri mieltä.
- Jokseenkin samaa mieltä.
- Täysin samaa mieltä.

11. Mitä muuta haluat sanoa Laatu ja Hyvinvointipäivistä? *

12. Millaisia ideoita sait sosiaalisen median ja sähköisten työkalujen käyttämisestä yrityksessäsi? *

Valmennusohjelman toteutus

13. Optima- verkkoympäristö oli helppokäyttöinen. *

- Täysin eri mieltä.
- Jokseenkin eri mieltä.
- Ei samaa eikä eri mieltä.
- Jokseenkin samaa mieltä.
- Täysin samaa mieltä.

14. Nauhoitteet korvasivat hyvin fyysisen läsnäolon. *

- Täysin eri mieltä.
- Jokseenkin eri mieltä.
- Ei samaa eikä eri mieltä.
- Jokseenkin samaa mieltä.
- Täysin samaa mieltä.

15. Valmennuspäivien sisältö vastasi odotuksia. *

- Täysin eri mieltä.
- Jokseenkin eri mieltä.
- Ei samaa eikä eri mieltä.
- Jokseenkin samaa mieltä.
- Täysin samaa mieltä.

16. Välitehtävät tukivat oppimista. *

- Täysin eri mieltä.
- Jokseenkin eri mieltä.
- Ei samaa eikä eri mieltä.
- Jokseenkin samaa mieltä.
- Täysin samaa mieltä.

17. Mikä oli mielestäsi koulutuksessa parasta? *

18. Mitä mielestäsi olisi voitu tehdä toisin? *

19. Miten hankkeen aikainen ohjaus ja tuki on auttanut sinua naisyrittäjyydessäsi? *

OHJAUSRYHMÄN KYSELYLOMAKE HYVE-HANKE

Arvoisa Hyvinvointialan naisyrittäjyys- jatkohankkeen ohjausryhmän jäsen.
Pyydämme sinua vastaamaan seuraaviin kysymyksiin.
Kysely on osa hankkeen arviointia ja siksi vastauksesi on meille tärkeä ja arvokasta palautetta.

Hankkeen tavoitteet ja tulokset

1. Hankkeen tulokset vastaavat hankesuunnitelmassa määritellyjä tulostavoitteita *

- Täysin eri mieltä.
- Jokseenkin eri mieltä.
- Ei samaa eikä eri mieltä.
- Jokseenkin samaa mieltä.
- Täysin samaa mieltä.

2. Hankkeen tuloksista on hyötyä kohderyhmälle *

- Täysin eri mieltä.
- Jokseenkin eri mieltä.
- Ei samaa eikä eri mieltä.
- Jokseenkin samaa mieltä.
- Täysin samaa mieltä.

3. Hankkeesta on tiedotettu riittävästi *

- Täysin eri mieltä.
- Jokseenkin eri mieltä.
- Ei samaa eikä eri mieltä.
- Jokseenkin samaa mieltä.
- Täysin samaa mieltä.

4. Hankkeen tuloksista on tiedotettu riittävästi *

- Täysin eri mieltä.
- Jokseenkin eri mieltä.
- Ei samaa eikä eri mieltä.
- Jokseenkin samaa mieltä.
- Täysin samaa mieltä.

5. Hankkeen tulokset ovat hyödynnettävissä myös hankkeen jälkeen *

- Täysin eri mieltä.
- Jokseenkin eri mieltä.
- Ei samaa eikä eri mieltä.
- Jokseenkin samaa mieltä.
- Täysin samaa mieltä.

6. Hankkeen tulokset ovat luotettavia *

- Täysin eri mieltä.
- Jokseenkin eri mieltä.
- Ei samaa eikä eri mieltä.
- Jokseenkin samaa mieltä.
- Täysin samaa mieltä.

Arvoi toteutunutta yhteistyötä hankkeessa

7. Yhteistyö ohjausryhmässä on toiminut hyvin

- Täysin eri mieltä.
- Jokseenkin eri mieltä.
- Ei samaa eikä eri mieltä.
- Jokseenkin samaa mieltä.
- Täysin samaa mieltä.

8. Hankkeen ohjausryhmän jäsenet on pidetty ajan tasalla *

- Täysin eri mieltä.
- Jokseenkin eri mieltä.
- Ei samaa eikä eri mieltä.
- Jokseenkin samaa mieltä.
- Täysin samaa mieltä.

9. Ohjausryhmän kokouksia on pidetty riittävästi *

- Täysin eri mieltä.
- Jokseenkin eri mieltä.
- Ei samaa eikä eri mieltä.
- Jokseenkin samaa mieltä.
- Täysin samaa mieltä.

Arvoi hankkeen toimenpiteitä ja resursseja

10. Hankkeen toimenpiteet ovat palvelleet hankkeen tarkoitusta ja tulostavoitteita *

- Täysin eri mieltä.
- Jokseenkin eri mieltä.
- Ei samaa eikä eri mieltä.
- Jokseenkin samaa mieltä.
- Täysin samaa mieltä.

11. Hankkeen taloudelliset resurssit on mitoitettu ja kohdennettu oikein *

- Täysin eri mieltä.
- Jokseenkin eri mieltä.
- Ei samaa eikä eri mieltä.
- Jokseenkin samaa mieltä.
- Täysin samaa mieltä.

12. Hankehenkilöstö on ammattitaitoista ja asiantuntevaa *

- Täysin eri mieltä.
- Jokseenkin eri mieltä.
- Ei samaa eikä eri mieltä.
- Jokseenkin samaa mieltä.
- Täysin samaa mieltä.

13. Missä hanke mielestäsi onnistui parhaiten? *

14. Muuta kommentoitavaa? *

HYVINVOINTIALAN NAISYRITTÄJYYS JATKOHANKE (2015-2018)

OHJAUSRYHMÄN JÄSENET:

Martti Ainonen (pj), TKI-päällikkö, Lapin ammattikorkeakoulu
puh. 040 510 4132, martti.ainonen@lapinamk.fi

Soile Matero (vpj), elinkeinoneuvoja Kemijärven kaupunki
puh. 040 838 6049, soile.matero@kemijarvi.fi

Päivi Lapiolahti, elinkeinokoordinaattori Muonion kunta
puh. 040 489 5104, paivi.lapiolahti@muonio.fi

Matti Alatalo, elinkeinokoordinaattori Tervolan kunta
puh. 040 501 2850, matti.alatalo@tervola.fi

Hanna-Leena Talvensaari, toiminnanjohtaja Leader Pohjoisin Lappi,
puh. hanna-leena.talvensaari@pll.fi

Jukka Lokka oli ennen Sodankylästä, nyt jäsenenä Marjaana Aarnio, biotalouskoor-
dinaattori, Sodankylän kunta, puh.040 560 4750, marjaana.aarnio@sodankyla.fi

Kirsti Näkkäläjärvi Enontekiön kehitys Oy, hanke- ja markkinointisihteeri
puh. 040 561 4846, kirsti.nakkalajarvi@enontekio.fi

Rahoittajan edustajana ohjausryhmässä mukana Liisa Irri (ei varsinainen ohjausryh-
män jäsen)

PALVELUSETELIYRITTÄJYYS

Miksi?

Palvelusetelin tarkoituksena on lisätä asiakkaan ja potilaan valinnan mahdollisuuksia, parantaa palvelujen saatavuutta sekä edistää kuntien sosiaali- ja terveystoimen, elinkeinotoimen ja yksityisten palvelujen tuottajien yhteistyötä.

Palvelusetelin perusidea on, että asiakas voi valita, kenen asiakkaaksi tai potilaaksi halutaan. Setelin avulla asiakas ostaa haluamaansa palvelua.

Asiakas voi ostaa yksityisiltä yrittäjiltä, järjestöiltä ja muilta yhteisöiltä sisällöltään ja laadultaan saman tasoista sosiaali- ja terveyshuollon palvelua, kuin kunnalta. Lakia sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä sovelletaan palvelusetelin käyttämiseen kuntien järjestämissä sosiaali- ja terveystaluuissa.

Mitä?

Sodankylän kunnan palveluseteli on käytössä seuraavissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa:

- Kotihoito
- Omaishoitajien lakisääteiset vapaat
- Omaishoidon lyhytaikainen sijaishoito
- Tehostettu palveluasuminen

Tukipalveluseteli koskee siivous- ja ateriapalvelua, piha- ja kiinteistönhoitoa sekä kodinhoidollisia palveluja.

Miten?

Palveluseteliyrittäjäksi hakeudutaan erillisellä hakemuksella (liite 1). Palveluntuottajan on oltava merkitty ennakkoperintärekisteriin ja täytettävä toiminnalleen sosiaalipalveluista ja yksityisestä terveydenhuollosta annetuissa laissa asetetut vaatimukset. Palveluiden on vastattava vähintään kunnan vastaavien palveluiden tasoa ja yrittäjällä on oltava potilasvahinkolain mukainen vakuutus. Kunta voi erikseen asettaa vaatimuksia liittyen asiakkaiden tarpeisiin, palvelujen määrään, laatuun ja kunnan olosuhteisiin. Palveluyrittäjä sitoutuu toimimaan kunnan antamien ohjeiden mukaan. Vanhustyön johtaja tai vastaava hyväksyy palveluntuottajat. Kunta pitää yllä julkisesti saatavaa luetteloa hyväksymistään palveluntuottajista.

Asiakas ja tuottaja tekevät kirjallisen sopimuksen, jossa sovitaan mm. palvelusetelillä tuotettavan palvelun sisällöstä, ajankohdasta, hinnasta ja mahdollisista palvelun keskeytyksistä. Yrittäjä laskuttaa kuntaa palvelustaan kuukausittain. Tätä sopimussuhdetta koskevat kuluttajaoikeuden ja sopimusoikeuden säännökset ja oikeusperiaatteet.

Yrittäjä toimittaa raportin ja laskun palvelusta kuukausittain kunnalle, sekä perii asiakkaalta omavastuuosuuden, joka on yrittäjän hinnan ja palvelusetelin arvon välinen erotus.

Lisätietoja:

Vanhustyön johtaja Inga Mukku, p.040 530 6679, inga.mukku@sodankyla.fi

Kotihoidon osastonhoitaja Anitta Mikkola, p.040 5223 009, anitta.mikkola@sodankyla.fi

PALVELUSETELI ASIAKKAALLE

Miksi?

Palvelusetelin tarkoituksena on lisätä asiakkaan ja potilaan valinnan mahdollisuuksia sekä parantaa palvelujen saatavuutta. Palvelusetelin perusidea on, että asiakas voi valita, kenen asiakkaaksi tai potilaaksi hakeutuu. Setelillä voidaan ostaa yksityiseltä yrittäjältä sisällöltään ja laadultaan saman tasoista palvelua kuin kunnalta. Palveluseteli ja siihen liittyvät käytänteet ovat lakisääteisiä.

Mitä?

Tukipalveluseteli koskee siivous- ja ateriapalvelua, piha- ja kiinteistönhoitoa sekä kodinhoidollisia palveluja.

Sodankylän kunnan tulorajat tukipalvelusetelille ovat:

Yhden hengen talous 1250 €/kk

Kahden hengen talous 1900 €/kk

Enemmän, kuin kaksi henkeä / talous korotus 490 €/kk

Tukipalvelusetelin arvo on 15 €/kpl ja niitä voidaan myöntää enintään 2 kpl/kk.

Hoivapalveluseteli on tarkoitettu kotihoidon, omaishoitajien lakisääteisten vapaiden ja omaishoidon lyhytaikaisen sijaishoidon järjestämiseen sekä tehostettuun palveluasumiseen. Hoivapalveluseteli on tulosidonnainen

Miten?

Asiakkaan tulee ottaa yhteyttä palveluohjaajaan puhelimitse ja sopia aika palvelutarpeen arviointia varten. Palvelusetelien myöntäminen edellyttää tuloksetyksen ja toimintakyvyn arvioinnin. Palvelusetelin myöntämisperusteet ovat alueellisia. Hakemus liitteenä.

Asiakas ja palveluntuottaja tekevät kirjallisen sopimuksen, jossa sovitaan mm. tuotettavan palvelun sisällöstä, ajankohdasta, hinnasta ja mahdollisista palvelun keskeytyksistä.

Asiakas maksaa palvelusetelin arvon ja palvelun hinnan erotuksen eli omavastuusuuden palveluntuottajalle. Palvelusetelillä ostetun palvelun omavastuusuudesta ei saa kotitalousvähennystä.

Mistä?

Asiakas valitsee palveluntuottajan kunnan hyväksymistä palveluseteliyrittäjistä myönteisen päätöksen saatuaan.

Sodankylän tukipalveluseteliyrittäjät:

Kotipalvelu HopiaHelmi Oy	koti@hopiahelmi.fi	p. 0400 452572
Osuuskunta Sompion Tähti	sompiontahti@outlook.com	p. 040 3532074
Pirkon siivousapu Oy	pirkko.aikio@pp.inet.fi	p. 0400 452811
Seita-säätiö	paula.kanerva@seitasäätiö.fi	p. 040 1691288
Siivous- ja Kotipalvelu Heiskanen	tuija.heiskanen@siivouskotipalvelu.fi	p. 044 3365648
Sodankylän siivouspalvelu		p. 0400 928057
Sodankylän virikeapu	anja.pulju@gmail.com	p. 040 7375888

Lisätietoja: Ikäihmisten palveluohjaus ja neuvonta p. 040 1875577 tai oma kotisairaanhoidaja

Aloittavan Yrittäjän Polku

Hyvinvointialan naisyrittäjyys-jatkohanke

1 Ota yhteys alueesi yritysneuvontaan tai elinkeinopalveluihin.
Voitte yhdessä miettiä sopivasta etenemismallista.

2 Tutustu materiaaleihin verkossa.
Verkko on täynnä toinen toistaan parempia sivustoja, joilla alkava yrittäjä löytää apua. Näistä voi olla sinulle apua:
www.yrityssuomi.fi
www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/
www.uusyrittajakeskus.fi

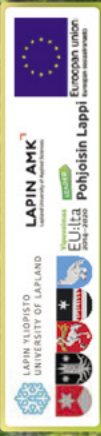
3 Aloita liiketoimintasuunnitelman tekeminen.
Kirjallinen liiketoimintasuunnitelma on yritystoiminnan runko. Se kertoo, miten yrittäjän liikeideaa lähdetään käytännössä toteuttamaan. Vaimilta pohjia löytyy mm:
www.liiketoimintasuunnitelma.com
oma.yrityssuomi.fi
uusyrityskeskus.fi > yrityksen-perustaminen

4 Henkilökohtainen yritysneuvonta.
Kuntien yritysneuvojat sekä leaderit auttavat sinua liiketoimintasuunnitelman hionnassa sekä muissa asioissa. Alueesi yritysneuvojat ja leaderien yhteystiedot löydät kohdasta "Apuna yrityksen alkupaiteella"

7 Perusta yritys.
Yrityksen perustamisilmoituksen täyttäminen teknistä työtä, mutta suhteellisen helppoa. Lomake kannattaa kuitenkin käydä yhdessä yritysneuvojan tai kirjuriyrittäjän kanssa läpi, jotta ruksit ovat oikeissa kohdissa ennen sen lähettämistä. Näin välttyy turhilta yllätyksiltä ja lisäselvityspyynnöiltä.
Käy tässä vaiheessa läpi myös: "Tarkistia tästä – alkavan yrittäjän muistilista"

6 Tutustu toimialaan liittyviin asiakirjoihin ja hanki tarvittavat luvat.
Ennen yrityksen rekisteröimistä ja yritystoiminnan aloittamista pitää varmistaa, mitä lupia toiminta tarvitsee. Näitä voivat olla mm. hygieniapassi, turvallisuuspassi ja erilaiset lupakäytännöt. Muista myös verottajalle tehtävät ilmoitukset.
yrityssuomi.fi > luvat

5 Yritystoiminnan rahoittaminen.
Todennäköisesti joudut miettimään erilaisia rahoitusvaihtoehtoja yritystoiminnan aloittamiseen. Rahoitusvaihtoehtoja tarjoavat mm. pankit, Finvera, ELY-keskukset ja Leader-ryhmit. Näistä saat myös lisätietoja yritystukien ehoista ja hakemisesta.
www.ely-keskus.fi, www.leadersuomi.fi, www.le-palvelut.fi > starttiraha
Henkilökohtaisessa yritysneuvonnassa saat apua myös rahoitusvaihtoehtojen valitsemiseen.

Apuna yrityksen alkutaipaleella

Leader-toiminta

Leaderiden laimavana ajatuksena on paikallisen asiantuntemuksen ja osaamisen hyödyntäminen alueen kehittämisessä. Leader-rahotuksella voidaan tukea mm. yritysten perustamista ja investointia, kylän elinvoimaisuutta sekä kansainvälisiä toimintaa. Leaderit tarjoavat yrityksille rahoituspalveluja toiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen.

Leader Pohjoisin Lappi

Leader Pohjoisin Lappi on Utsjoen, Inarin, Sodankylän, Pelkosenniemen, Savukosken, Sallan ja Kemijärven kuntien alueilla toimiva Leader-ryhmä. www.pohjoisinlappi.fi

Leader Peräpohja

Leader Peräpohja on Simon, Tervolan, Kemnimaan, Kemin, Rovaniemen ja Ranuan alueella toimiva maaseudun kehittämissyhdystys. www.perapohja.fi

Leader Tunturi-Lappi

Leader Tunturi-Lappi (entinen KKTM ry) on Leader-ryhmä, joka toimii Tunturi-Lapin kunnien: Enontekiö, Kittilä, Kolari, Muonio, alueella. www.leedertunturilappi.fi

Kuntien Elinkeinokehittäjä ja elinkeinotoimet

neuvovat yritystoiminnan perustamisessa sekä mm. starttirahan hakemisessa sekä liiketoimintasuunnitelman teossa, tarjoavat konkreettista tukea yritystoimintaan ja sen käynnistämiseen, rahoituksen järjestämiseen ja yrityksen sisäiseen kehittämiseen.

Sodankylä

Kehittämisspöhtäjä Jukka Lokka, etunimi.sukunimi@businesslappi.fi
www.businesslappi.fi
www.sodankyla.fi

Tervola

Elinkeino-koordinaattori Matti Aalaba, etunimi.sukunimi@tervola.fi
www.tervola.fi

Kemijärvi

Toimistuspöhtäjä Jari Polvi, etunimi.sukunimi@kemjarvi.fi
www.kemjarvi.fi

Enontekiö, Enontekiön Kehitys

Toimistuspöhtäjä Hannu Autio, etunimi.sukunimi@enontekio.fi
www.enontekio.fi

Muonio

Elinkeino-asiamies Heikki Kauppinen, etunimi.sukunimi@muonio.fi
www.muonio.fi

Yrittäjähdistykset alueellasi

Muonion yrittäjät

Sodankylän yrittäjät

Kemijärven yrittäjät

Enontekiön Yrittäjät

www.yrittajat.fi- sivuston kautta

Aluehallintovirasto

Aluehallintoviraston verkkopalvelusta löydät tarkempia tietoja elinkeinotoiminnassa tarvittavista tuesta ja tehtävistä ilmoituksista.
www.avi.fi

Liite 8 Apuna yrityksen alkutaipaleella

Lapin TE-toimisto
tarjoaa yrittäjyydestä kiinnostuneille eripituisia valmennuksia, jotka antavat valmiuksia ja vinkkejä yrityksen perustamiseen ja pyörittämiseen. Starttirahaa voi hakea TE-toimistolta Oma asiantunti -verkkopalvelussa. Työ- ja elinkeinotoimisto tuntee alueen työmarkkinat ja työmarkkinat sekä auttaa henkilöstön rekrytoinnissa.
www.te-palvelut.fi

ELY-keskus

tarjoaa rahoituspalveluja yrityksille toimintansa aloittamiseen ja kehittämiseen sekä auttaa yrityksiä kasvamaan ja laajentamaan toiminta-alueita.
ELY-keskus.fi/lappi
<http://toimistote-palvelut.fi/lappi/aioittavali-yrittajalle>

Tekes

on innovaatioiminnan rahoittaja. Tekes auttaa yrityksiä muuttamaan kehittämiskelpoisen idean liiketoiminnaksi tarjoamalla rahoitusta ja asiantuntijapalveluja.
www.tekes.fi

Finavera Oy

on Suomen valtion omistama erityisrahoitusyhtiö. Se tarjoaa asiakkailleen mm. lainoja, takauksia ja pääomasi- joutuksia. Finavera rahoittaa tyvään liikeideaan perustuvaa, kannattavaan liiketoiminnan edellytykset täyttävää yritystoimintaa.
www.finavera.fi

Patentti- ja rekisterihallitus (PRH)

rekisteröi yritykset, osuudet ja yhdistykset sekä tulkii ja myöntää patentit, hyödyllisyysmallit, tavaramerkkiä ja malli- suojan. Ilmoituksen ja hakemuksen lisäksi PRH tarjoaa monipuolista tieto- neuvontaa- ja koulutuspalvelua. Patentti- ja rekisterihallituksen sivuilta voi laadata yrityksen perustamiseen vaadittavat lomakkeet. PRH myös myöntää patent- tit, hyödyllisyysmallit, tavaramerkkiä ja mallit.
www.prh.fi

Verohallinto

tarjoaa tietoa verotuksesta ja muista yrityksen velvoitteista. Kullekin yritysmuodolle on kerätty keskeisimmät asiat omille alusviulleeen palti verotuksesta myös perustamisesta, ilmoittautumisesta eri rekistereihin, kirjanpidosta sekä eläke-, työttömyysturvaa- ja vakuutusasioista. Valtakunnallisia puhelinnumeroita saa apua yrityskohtaisiin kysymyksiin.
www.vero.fi

YritysSuomi

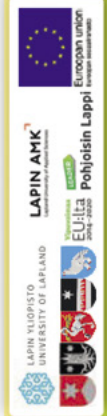
YritysSuomi on verkkopalvelu yritys- ja yrittäjä- ja yrittäjä- alueille. Verkkopalvelusta löytyy tietoja mm. yritys- yritysten ja yrittäjien koulutuksesta, kansainvälisestä liikenteestä ja konsernivalituksesta.
<https://www.suomi.fi/yritykselle/yrityksen-perustaminen/yritystoiminnan-suunnittelu>

Yrittäjätulkit

tarjoaa yrittämisen perustietoa paikallisesti ja ajantasaisesti. Yrittäjätulkit neuvotilla ja käytännöllisillä työkaluilla voi kehittää yritystoimintaa tai suunnitella yrityksen perustamista. Yrittäjätulkit lausekkeitä hallitset ja suunnittelet yrityksen taloutta ja investointeja. Valmiit lomakkeet ja sopi- muspöytä auttavat sinua yrityksen arkitilanteiden ja liikesuhteiden hoidossa.
www.yrittajatuikit.fi

Uusyrityskeskus

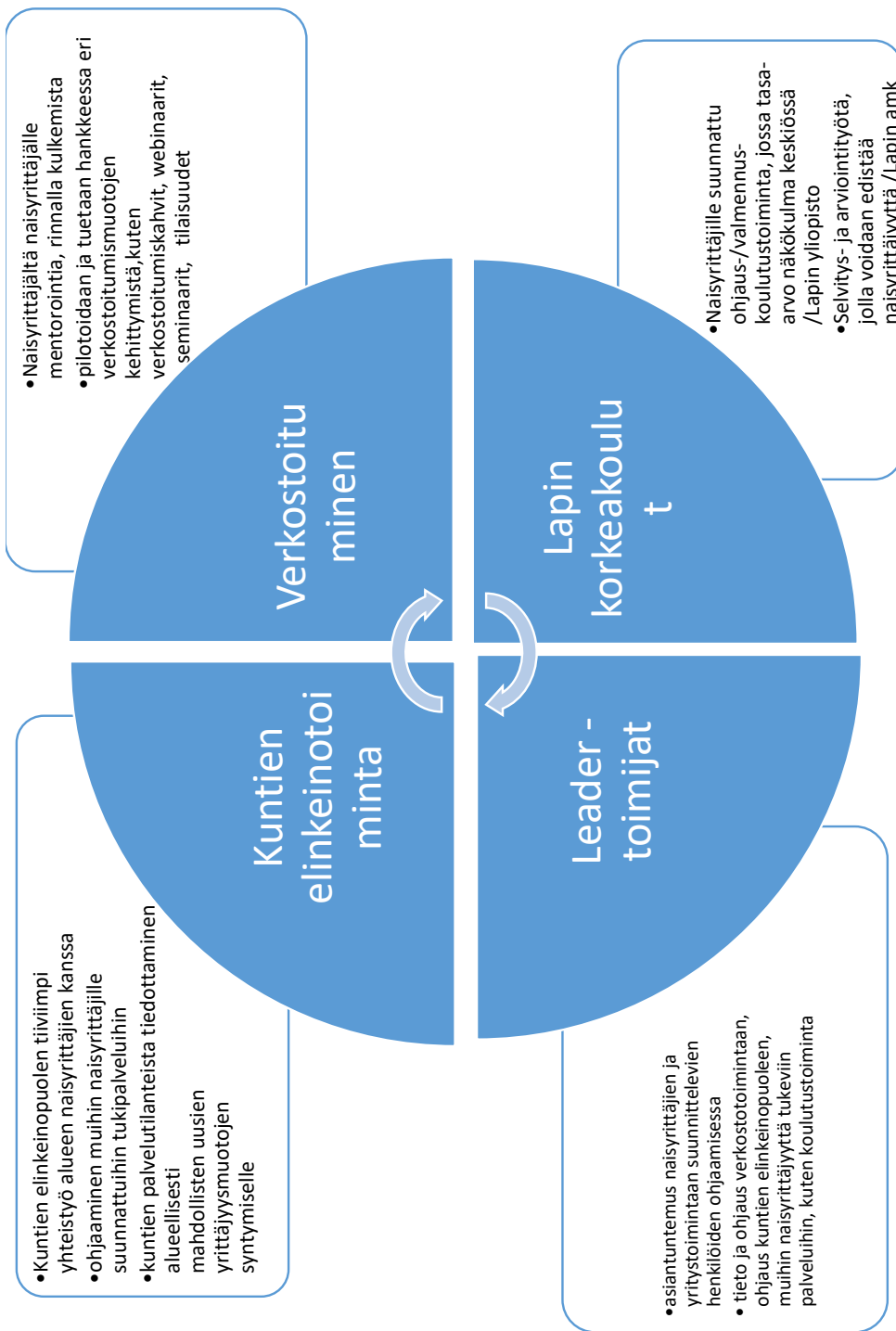
tarjoavat maksuonta ja luottamuskellista neuvontaa aloittaville yrittäjille. Uusyrityskeskuksissa sinua palvele- vat yritysneuvojat, jolla on pitkä kokemus yhteistyöstä aloittelevien yrittäjien kanssa. Uusyrityskeskuksista saat ajantasaisia tietoja sekä apua yritystoiminnan suunnitteluun ja käynnistämiseen.
www.uusyrityskeskus.fi

Hyvinvointialan naisyrittäjyyttä tukeva alueellinen verkostomainen palvelukokonaisuus

- henkilökohtaista, erittäin matalan kynnyksen ohjausta, vertaistukea, kokemusten vaihtamista sekä rinnalla kulkemista

Hankkeen toimenpiteillä pyrittiin lieventämään työ- ja koulutusurien sukupuolenmukaista eriytymistä yritys kentällä ja edistämään naisyrittäjyyttä sekä naisyrittäjien liiketoimintamahdollisuuksien kasvua sekä uusien yritysmuotojen syntymistä ja yritystoiminnan laajentamista. Naisyrittäjien tuottavuutta edistettiin muun muassa koulutuksen ja erityisesti naisyrittäjille suunnatun ohjauksen kautta. Hankkeen aikana luotiin verkostoja eri naisyrittäjien välille ja kehitettiin yritysten välillä tapahtuvaa mentorointitoimintaa. Verkostoitumisen kautta edistettiin erityisesti työhyvinvointia ja yritystoiminnan kehittämistä. Lisäksi luotiin toimivia yhteyksiä ja verkostoja yrittäjien ja kuntatoimijoiden välille, jolloin saatiin tuettua myös palvelutoiminnan kehittämistä hyvinvointialalla kunnissa. Hankkeessa tuettiin myös hyvinvointialalle yrittäjiksi aikovia naisia yritystoiminnan perustamisessa.

Hankkeen varsinaisena kohderyhmänä olivat hyvinvointialan naisyrittäjät ja yrittäjiksi aikovat sekä hankkeessa mukana olleet hankekunnat. Kohderyhmä hyvinvointialan naisyrittäjät käsittää yrittäjiä sosiaali- ja terveysalalta aina kauneusalan yrittäjiin.

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

LAPIN AMK⁷

Lapland University of Applied Sciences

www.lapinamk.fi

ISBN 978-952-316-240-2